

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Έργο: «**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΑΜΕΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ**»

Προϋπολογισμός: **408.000,00 €**

Χρηματοδότηση: **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ 2021-2027**

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

(προσαρμοσμένη στις ισχύουσες διατάξεις του Ν.4412/2016, όπως ισχύει)

A. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Άρθρο 1^ο

Η παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) περιλαμβάνει τους ειδικούς συμβατικούς και τεχνικούς όρους σύμφωνα με τους οποίους και σε συνδυασμό με τις Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές που ισχύουν και τα υπόλοιπα τεύχη της μελέτης, θα εκτελεσθεί από τον Ανάδοχο το ανωτέρω έργο, και αφορά τις απαραίτητες εργασίες που θα οδηγήσουν στην αποκατάσταση προσβασιμότητας ΑΜΕΑ σχολείων όλων των βαθμίδων του Δήμου Δυτικής Σάμου.

Άρθρο 2^ο

1. Οι εργασίες θα εκτελεσθούν με βάση τα καθοριζόμενα στο τεύχος της Τεχνικής Περιγραφής και σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας και προκύπτουν κατά είδος και συνολική αξία από τα τεύχη του Τιμολογίου Μελέτης και του Προϋπολογισμού Μελέτης του έργου.
2. Η εκτέλεση του έργου θα γίνει με εφαρμογή των Μελετών, των Τευχών και των Όρων που έχουν εγκριθεί γι' αυτό και αναφέρονται αναλυτικά στο τεύχος της Τεχνικής Περιγραφής του έργου.

Άρθρο 3^ο

Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί με γραπτές διαταγές της προς τον Ανάδοχο να διευκρινίζει κατασκευαστικά στοιχεία του έργου και να παρέχει συμπληρωματικά ή επεξηγηματικά σχέδια. Επίσης μπορεί να διατάξει την τμηματική εκτέλεση των εργασιών καθώς και τη σταδιακή εκτέλεση μιας εργασίας, χωρίς εκ του λόγου τούτου να στοιχειοθετείται δικαίωμα του Αναδόχου για ιδιαίτερη αποζημίωση. Ο Ανάδοχος του έργου όμως, ανεξάρτητα από τα ανωτέρω, οφείλει πριν την εκτέλεση εργασιών για τις οποίες υπάρχουν τυχόν ασάφειες ή σημεία που απαιτούν διευκρίνιση και ιδιαίτερα όταν πρόκειται για εργασίες που έχουν σχέση με την ευστάθεια του έργου ή τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, να ζητά από την Δ/νουσα Υπηρεσία έγγραφες οδηγίες και διευκρινίσεις, αλλιώς βαρύνεται εξ ολοκλήρου και στο ακέραιο με την ευθύνη (ποινική και αστική) από την εκτέλεσή τους, πέραν των ευθυνών που επιφορτίζεται από την ισχύουσα Νομοθεσία και τις δ/ξεις για την εκτέλεση Δημοσίων Έργων και τις συμβατικές του υποχρεώσεις για την παραγωγή και παράδοση έντεχνου έργου.

B. ΙΣΧΥΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 4^ο

Το έργο του τίτλου θα εκτελεσθεί σύμφωνα με τις διατάξεις:

- α) Του Ν.4412/2016 (Φ.Ε.Κ. 147 Α'/08-08-2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει κατά τον χρόνο δημοπράτησης, ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης.

- β) Του Ν.4782/2021 (Φ.Ε.Κ. 36 Α΄/09-03-2021) «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων...», κατά το μέρος που τροποποιεί και συμπληρώνει τον Ν.4412/2016, όπως ισχύει.
- γ) Του Ν.4914/2022 (Φ.Ε.Κ. 61 Α΄/21-03-2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027...», εφόσον εφαρμόζεται στην πράξη ένταξης/χρηματοδότησης του έργου, καθώς και του εκάστοτε ισχύοντος Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και των κανόνων επιλεξιμότητας δαπανών.
- δ) Των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/1060 και 2021/1058, όπως ισχύουν, κατά το μέρος που διέπουν συγχρηματοδοτούμενες πράξεις ΕΣΠΑ/ΕΤΠΑ.
- ε) Του Ν.3852/2010 (Φ.Ε.Κ. 87 Α΄/07-06-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», του Ν.4555/2018 «Κλεισθένης Ι» και του Ν.3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων», όπως ισχύουν.
- στ) Του Π.Δ. 71/2019 (Φ.Ε.Κ. 112 Α΄/03-07-2019) για τα μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, όπως ισχύει.
- ζ) Του Ν.4013/2011 και του Ν.4912/2022, κατά το μέρος που αφορούν την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και τις αρμοδιότητές της, όπως ισχύουν.
- η) Του Ν.4727/2020 για την ψηφιακή διακυβέρνηση και τις ηλεκτρονικές διαδικασίες, του Ν.3861/2010 «Πρόγραμμα Διαύγεια», καθώς και των ισχυουσών διατάξεων για ΚΗΜΔΗΣ, ΕΣΗΔΗΣ και ηλεκτρονικές επικοινωνίες στις δημόσιες συμβάσεις.
- θ) Του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), του Ν.4270/2014 και του Π.Δ.80/2016, όπως ισχύουν, κατά το εφαρμοστέο μέρος.
- ι) Του Ν.4067/2012 (Ν.Ο.Κ.), ιδίως του άρθρου 26, της Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 (Φ.Ε.Κ. 2998 Β΄/20-07-2020), των ισχυουσών Οδηγιών Σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για Όλους» και κάθε ειδικότερης διάταξης για την προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων.
- ια) Της Γενικής Συγγραφής Υποχρεώσεων Κατασκευής Δημοσίων Έργων που εγκρίθηκε με την αριθμ. Γ.Γ.Δ./257/679/Φ.4/11-03-1974 (Φ.Ε.Κ. 370 Β΄/1974) απόφαση του τότε Υπουργείου Δημοσίων Έργων, μόνο κατά το μέρος που δεν αντίκειται στις ισχύουσες διατάξεις.
- ιβ) Των κανονιστικών πράξεων, προτύπων, εγκυκλίων, αποφάσεων και οδηγιών που διέπουν την ανάθεση, σύναψη, εκτέλεση, παρακολούθηση, πληρωμή και παραλαβή δημοσίων έργων και συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, όπως κάθε φορά ισχύουν.

Άρθρο 5°

Για το παρόν έργο έχουν ισχύ:

- α. Τα εκάστοτε ισχύοντα Ενιαία Τιμολόγια Δημοσίων Έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών, Πρασίνου και Ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, όπως έχουν αναπροσαρμοσθεί, συμπληρωθεί και ισχύουν, ιδίως με την αριθμ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466/04-05-2017 Απόφαση (Φ.Ε.Κ. 1746 Β΄/19-05-2017) και κάθε μεταγενέστερη σχετική διάταξη.
- β. Οι ισχύουσες Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Ε.ΤΕ.Π.), σειρά ΕΛΟΤ ΤΠ 1501, κατά τον εκάστοτε ισχύοντα κατάλογο υποχρεωτικής εφαρμογής στα Δημόσια Έργα και Μελέτες.
- γ. Ο «Κανονισμός Τεχνολογίας Σκυροδέματος 2016» (ΚΤΣ-2016), που εγκρίθηκε με την αριθμ. Γ.Δ.Τ.Υ./οικ.3328/12-05-2016 Απόφαση (Φ.Ε.Κ. 1561 Β΄/02-06-2016), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- δ. Ο «Κανονισμός Τεχνολογίας Χαλύβων Οπλισμού Σκυροδέματος» και τα εφαρμοστέα πρότυπα ΕΛΟΤ EN για χάλυβες, τσιμέντα, αδρανή και λοιπά δομικά υλικά, όπως ισχύουν.
- ε. Οι Ευρωκώδικες ΕΛΟΤ EN 1990 έως 1999 με τα αντίστοιχα Εθνικά Προσαρτήματα, όπου απαιτείται από τη φύση των εργασιών, καθώς και οι ειδικότεροι ισχύοντες αντισεισμικοί και δομοστατικοί κανονισμοί.
- στ. Ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός (Ν.4067/2012), ο Κτιριοδομικός Κανονισμός και οι ισχύουσες τεχνικές οδηγίες προσβασιμότητας, ιδίως για υφιστάμενα κτίρια, υποδομές και σχολικές μονάδες.
- ζ. Οι ισχύουσες προδιαγραφές σήμανσης και ασφάλειας εκτελούμενων έργων, τα εγκεκριμένα Σ.Α.Υ. - Φ.Α.Υ., το Π.Δ.305/1996, το Π.Δ.1073/1981 και οι λοιπές διατάξεις υγείας και ασφάλειας κατά την εκτέλεση εργασιών.
- η. Οι ισχύουσες περιβαλλοντικές διατάξεις για τη διαχείριση αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (Α.Ε.Κ.Κ.) και οι άδειες ή εγκρίσεις που απαιτούνται για το έργο.
- θ. Οποιοδήποτε άλλοι Κανονισμοί, Οδηγίες, Πρότυπα και Προδιαγραφές του Ελληνικού Κράτους ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν τεθεί σε ισχύ και είναι σχετικοί με το αντικείμενο του έργου. Όπου υπάρχει αντίθεση μεταξύ των παραπάνω, υπερισχύει η νεότερη και ειδικότερη διάταξη, εφόσον είναι εφαρμοστέα στο έργο.

Γ. ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ

Άρθρο 6°

1. Ο Ανάδοχος του έργου υποχρεούται για διαρκή και επαρκή σήμανση όλων των θέσεων στις οποίες θα εκτελεί εργασίες, τηρώντας στο ακέραιο όλες τις διατάξεις και προδιαγραφές που ισχύουν για το αντικείμενο αυτό, χωρίς να απαιτείται όχληση ή υπενθύμιση για την τήρηση της υποχρέωσής του αυτής από πλευράς της Διευθύνουσας το έργο Υπηρεσίας.
2. Ο Ανάδοχος δε δικαιούται πρόσθετη αποζημίωση πέρα από τις τιμές της προσφοράς του για τη σήμανση των εργασιών που εκτελεί. Θα είναι αποκλειστικά υπεύθυνος (από αστική και ποινική άποψη) αν από σχετική από πλευράς του αμέλεια, απρονοησία, παράλειψη κλπ προκληθούν ατυχήματα ή βλάβες, για τα οποία θα έχει την αποκλειστική υποχρέωση αποζημίωσης στο ακέραιο αυτών που τα υπέστησαν.
3. Ο Ανάδοχος θα είναι αποκλειστικά υπεύθυνος (από αστική και ποινική άποψη), αν από σχετική από πλευράς του αμέλεια, απρονοησία, παράλειψη κλπ. προκληθούν ατυχήματα ή βλάβες, για τα οποία θα έχει και την αποκλειστική υποχρέωση αποζημίωσης στο ακέραιο αυτών που τα υπέστησαν.

Άρθρο 7°

1. Ο Ανάδοχος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος (από αστική και ποινική άποψη) για κάθε βλάβη που θα προκληθεί κατά την εκτέλεση του έργου του σε υπάρχοντα έργα είτε του Δημοσίου ή τρίτων, γι' αυτό και οφείλει να οργανώσει με προσοχή τον τρόπο εκτέλεσης του έργου του, ώστε να αποφευχθεί κάθε βλάβη.
2. Σε περίπτωση που θα επιφέρει βλάβη στα ανωτέρω έργα, Δημόσια ή τρίτων, οφείλει χωρίς αμέλεια να προβεί με δαπάνες του στην αποκατάστασή τους, καθώς και στην καταβολή των αποζημιώσεων που τυχόν θα καθοριστούν για το λόγο αυτό.

Άρθρο 8°

1. Ο Ανάδοχος βαρύνεται με όλες τις δαπάνες προμήθειας επί τόπου του έργου των απαραίτητων για την κατασκευή δοκίμων υλικών, είτε τα προμηθεύεται από τρίτους είτε τα παράγει ο ίδιος.
2. Με την επίδοση της προσφοράς του, θεωρείται ότι μελέτη σε πλήρως τη φύση και την τοποθεσία του έργου, τις γενικές και τοπικές συνθήκες, κυρίως όσον αφορά τη μεταφορά, διάθεση, αποθήκευση, διαχείριση των υλικών, την ύπαρξη εργατικών χειρών, ύδατος, ηλεκτρικού ρεύματος, θέσεις απόληψης αδρανών υλικών που θα χρησιμοποιηθούν για το συγκεκριμένο έργο, τις καιρικές συνθήκες της περιοχής καθώς και τη διαμόρφωση και σύσταση του εδάφους, τις υφιστάμενες συνθήκες γεωργικής εκμετάλλευσης στην περιοχή του έργου, τα μέσα και τις ευκολίες που θα χρειασθούν πριν την έναρξη και κατά την πρόοδο των εργασιών. Επίσης θεωρείται ότι είναι απόλυτα ενήμερος για την καταλληλότητα και επάρκεια των υλικών, είτε της στενότερης είτε της ευρύτερης περιοχής του έργου, σε περίπτωση δε που κατά την εκτέλεση του έργου διαπιστώνεται τυχόν το αντίθετο, ακόμα κι αν τούτο οφείλεται σε απρόβλεπτες ή έκτακτες περιστάσεις, ο Ανάδοχος βαρύνεται με όλα τα έξοδα προμήθειας και μεταφοράς επί τόπου δοκίμων υλικών σε επαρκείς ποσότητες από οπουδήποτε, χωρίς να δικαιούται πρόσθετη (πέρα από τις τιμές της προσφοράς του) αποζημίωση για το λόγο αυτό.
3. Κάθε δαπάνη για τη δημιουργία εγκατάστασης από τον Ανάδοχο παραγωγής υλικών, που θα ενσωματωθούν για την εκτέλεση του έργου, καθώς και για την εξασφάλιση (συμπεριλαμβανομένων τυχόν μισθωμάτων ή αποζημιώσεων) και διαμόρφωση των απαιτούμενων χώρων για την εγκατάσταση και τις προσπελάσεις προς αυτήν και για τη διάνοιξη και συντήρηση των προσπελάσεων αυτών βαρύνει τον Ανάδοχο του έργου, χωρίς αυτός να δικαιούται καμία ιδιαίτερη αποζημίωση από τον Κύριο του έργου για το λόγο αυτό. Ο Ανάδοχος επίσης υποχρεούται και βαρύνεται αποκλειστικά με όλες τις σχετικά απαιτούμενες δαπάνες, για την εξασφάλιση όλων των εγκρίσεων που απαιτούνται για τις εγκαταστάσεις και τις προσπελάσεις αυτές, που δεν έχουν εξασφαλιστεί από πλευράς του Κυρίου του έργου πριν από την υπογραφή της Σύμβασης κατασκευής του έργου. Όλες οι αναφερόμενες στην παρούσα παράγραφο δαπάνες περιλαμβάνονται στις τιμές της προσφοράς του Αναδόχου.
4. Η δοκιμότητα των προς ενσωμάτωση υλικών και η ποιότητα των κατασκευών, ελέγχονται κατ' αρχήν από τον Ανάδοχο του έργου, με ευθύνη του καθ' όλη την διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών, υποχρεούμενος να κοινοποιεί τα αποτελέσματα των ελέγχων του και στην Δ/νουσα Υπηρεσία και είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την ενσωμάτωση στο έργο κακής ποιότητας ή αδόκιμων ή ελαττωματικών υλικών. Η Δ/νουσα Υπηρεσία δε δεσμεύεται απ' αυτά και διατηρεί το δικαίωμα να ενεργεί ανεξάρτητους ελέγχους με δική της δειγματοληψία και δοκιμές, με τα εργαστήρια του Δημοσίου ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια που θα επιλέξει η Υπηρεσία, με έξοδα του Αναδόχου, συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων μεταφοράς σε αυτά. Ο Ανάδοχος σ' αυτές τις περιπτώσεις, υποχρεούται να διαθέτει τον επί τόπου των έργων εργαστηριακό ή και άλλο εξοπλισμό του καθώς και προσωπικό και μέσα στην Δ/νουσα Υπηρεσία και τα Εργαστήρια του Δημοσίου για την υποβοήθηση του ελέγχου.

Άρθρο 9°

1. Η διεύθυνση του έργου από την πλευρά του Αναδόχου στους τόπους κατασκευής του και η επί τόπου του έργου παρουσία Τεχνικού Στελέχους ή Τεχνικού Υπαλλήλου της Αναδόχου Εργοληπτικής Επιχείρησης (άρθρο 139 του

N.4412/2016) θα ασκείται από ειδικά προς τού το διοριζόμενο Διπλωματούχο Μηχανικό Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, με εμπειρία σε εκτέλεση έργων οδοποιίας.

2. Εκτός του ανωτέρω Μηχανικού, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος για την επιτόπου του έργου παρουσία (με βάση το άρθρο 139 του Ν. 4412/2016) ενός διπλωματούχου Μηχανικού με εμπειρία σε εκτέλεση δημόσιων έργων (ένας τουλάχιστον εκ των οποίων πρέπει να είναι διπλωματούχος Α.Ε.Ι. και ένας πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.)

3. Το έγγραφο διορισμού των ανωτέρω Μηχανικών (συνοδευόμενο από όλα τα απαιτούμενα σχετικά δικαιολογητικά) πρέπει να υποβληθεί από τον Ανάδοχο στη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία μέσα σε δέκα πέντε (15) ημερολογιακές μέρες από τη μέρα της υπογραφής της Σύμβασης κατασκευής του έργου.

4. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει σε καθέναν από τους Μηχανικούς που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου την πληρεξουσιότητα (και να υποβάλει το σχετικό Συμβολαιογραφικό Πληρεξούσιο στη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία μαζί με τα δικαιολογητικά της προηγούμενης παραγράφου) για την για λογαριασμό του υπογραφή των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 143 του Ν.4412/2016 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 62 του Ν. 4782/2021, καθώς και του Τεύχους Καταμετρήσεων και του Ημερολογίου του έργου. Οποιοσδήποτε από τους τεχνικούς αυτούς στην διάρκεια κατασκευής του έργου, μπορεί η Υπηρεσία να τον χαρακτηρίσει ως μη αποδεκτό κατά την απόλυτη κρίση της, χωρίς να απαιτείται αιτιολόγηση γι' αυτό. Στην περίπτωση αυτή ο Ανάδοχος υποχρεούται να αντικαταστήσει τον υπόψη τεχνικό, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν του σχετικού εγγράφου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

5. Ο Ανάδοχος υποχρεούται για την μόνιμη διαμονή των ανωτέρω Μηχανικών στον τόπο κατασκευής του έργου καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, πράγμα που αποτελεί βασική προϋπόθεση της αποδοχής τους από τη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία.

6. Ανάλογα με τα ανωτέρω έγγραφα και δικαιολογητικά υποχρεούται να υποβάλει ο Ανάδοχος στη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία για τα τυχόν Τεχνικά Στελέχη ή Τεχνικούς Υπαλλήλους του (πέραν των ανωτέρω Μηχανικών) που θα χρησιμοποιήσει για την εκτέλεση του έργου κατ' εφαρμογή του άρθρου 38 του Ν.3669/2008.

7. Ο ανάδοχος μαζί με την τελική επιμέτρηση υποχρεούται να υποβάλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία το Μητρώο του Έργου, σύμφωνα με την υπ. αριθ. ΔΝΣγ/οικ.38108/ΦΝ466 (Φ.Ε.Κ. Β' 1956/07-06-2017) Απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Υποδομών.

Άρθρο 10°

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, σε περίπτωση που θα του δοθεί σχετική εντολή από τη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία, να εκτελέσει στα πλαίσια της Σύμβασης κατασκευής του έργου περιορισμένης έκτασης απολογιστικές εργασίες (περιλαμβανόμενων και των τυχόν αποκαλύψεων, προσωρινών τοποθετήσεων και μετατοπίσεων ή ανακατασκευών δικτύων Στρατού και Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, στις περιπτώσεις που τούτο είναι απαραίτητο για την ομαλή πρόοδο των εργασιών του έργου), εάν και εφόσον οι μετατοπίσεις και οι ανακατασκευές των δικτύων Κ.Ο. δεν εκτελεστούν από τους συγκεκριμένους Οργανισμούς με ίδιες δαπάνες τους. Επίσης θα περιλαμβάνονται προμήθειες διαφόρων υλικών, ημερομίσθια μηχανημάτων έργων και φορτηγών αυτοκινήτων καθώς και ημερομίσθια εργατών και τεχνιτών για την ανακατασκευή των ανωτέρω δικτύων, στην περίπτωση καταστροφής τους. Επίσης θα περιλαμβάνονται ημερομίσθια εργατών και μηχανημάτων για προσωρινές αποξηλώσεις και μετατοπίσεις περιφράξεων που θα διατηρηθούν αλλά προσωρινά εμποδίζουν την εκτέλεση των εργασιών.

Άρθρο 11°

1. Η ύπαρξη Τεχνικής Μελέτης δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από το να επαληθεύσει όλα τα στη διάθεσή τους στοιχεία από την Υπηρεσία και να υποβάλλει γραπτώς τυχόν επισημάνσεις του και προτάσεις για συμπλήρωση, τροποποίηση ή βελτιστοποίηση των εργασιών και των μεθόδων υλοποίησης του έργου. Ο έλεγχος των διατιθεμένων στοιχείων με επί τόπου μετρήσεις υπάγεται στην κατηγορία των ειδικών υποχρεώσεων του Αναδόχου, για τις οποίες δεν προβλέπεται καταβολή αμοιβής στον Ανάδοχο.

2. Για την εκτέλεση του έργου ο Ανάδοχος υποχρεούται να εφαρμόσει τις Μελέτες, τα Τεύχη και τους Όρους που έχουν εγκριθεί γι' αυτό και αναφέρονται στο τεύχος της Τεχνικής Περιγραφής του έργου. Όμως είναι και υποχρεωμένος να συντάξει, με δαπάνες του και χωρίς καμία αμοιβή ή πρόσθετη (πέρα από τις τιμές της προσφοράς του) αποζημίωσή του για το λόγο αυτό, οποιαδήποτε τροποποιητική ή συμπληρωματική Μελέτη, για την οποία θα του δοθεί σχετική γραπτή εντολή από τη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία, εφαρμόζοντας τις οδηγίες, τους όρους και τις προθεσμίες που θα περιέχονται στην εντολή αυτή. Επίσης είναι υποχρεωμένος να εφαρμόσει οποιαδήποτε εγκεκριμένη τροποποιητική ή συμπληρωματική Μελέτη, που θα του κοινοποιηθεί από τη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία, επίσης χωρίς καμία πρόσθετη (πέρα από τις τιμές της προσφοράς του) αποζημίωσή του και χωρίς να δικαιούται να προβάλει καμία απαίτηση τροποποίησης των συμβατικών τιμών των εργασιών που επηρεάζονται από την εφαρμογή τροποποιητικής ή συμπληρωματικής Μελέτης.

3. Ο Ανάδοχος θα πρέπει τόσο κατά την σύνταξη των μελετών όσο και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να τηρεί τους ισχύοντες Κανονισμούς και Προδιαγραφές καθώς και τις Εγκυκλίους της Υπηρεσίας.

4. Τα καθοριζόμενα στο παρόν άρθρο σχετικά με υποχρεώσεις και δικαιώματα του Αναδόχου ισχύουν και στην περίπτωση που από πλευράς του Αναδόχου θα εφαρμοστούν οι διαδικασίες που καθορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους 1 και

2 για εργασίες, οι οποίες για οποιοδήποτε λόγο (ακόμα και χωρίς ευθύνη του Αναδόχου) δεν θα εκτελεστούν στα πλαίσια του έργου του.

Άρθρο 12° Εκπροσώπηση αναδόχου

Για την εκπροσώπηση του αναδόχου ισχύει το άρθρο 143 του ν.4412/2016 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 62 του ν.4782/2021

Άρθρο 13° Υποκατάσταση αναδόχου

Για την υποκατάσταση του αναδόχου ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 164 του ν.4412/2016 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 80 του ν.4782/2021.

Άρθρο 14° Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 174 του ν.4412/2016 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 87 του ν.4782/2021.

Άρθρο 15° Διαιτητική επίλυση διαφορών

Ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 176 του ν.4412/2016 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 88 του ν.4782/2021.

Δ. ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Άρθρο 16°

Για την επιμέτρηση των εργασιών έχουν εφαρμογή τα προβλεπόμενα από το Τιμολόγιο της Μελέτης, την Τεχνική Περιγραφή, τις σχετικές διατάξεις του Ν. 4412/2016 και τις Τεχνικές Προδιαγραφές. Διευκρινίζεται ότι οι εργασίες που τυχόν θα γίνουν πέρα από τις συμβατικά απαιτούμενες διαστάσεις δεν θα αναγνωρίζονται για πληρωμή του Αναδόχου, έστω και αν αυτές καθιστούν το έργο ασφαλέστερο ή στερεότερο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 4412/2016 που αφορούν ελαττωματικές κατασκευές.

Άρθρο 17ο

Με δαπάνη και φροντίδα του Αναδόχου και αμέσως μετά την υπογραφή της Σύμβασης κατασκευής του έργου, θα παραδοθούν από αυτόν στην Δ/νουσα το έργο Υπηρεσία καινούρια βιβλία καταμέτρησης των εργασιών με διπλότυπα αριθμημένα φύλλα, στο πάνω μέρος των οποίων θα αναγράφεται ο τίτλος του έργου και η επωνυμία του Αναδόχου.

Άρθρο 18ο

Ο Ανάδοχος του έργου είναι υποχρεωμένος, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση, να διαθέτει τα απαιτούμενα συνεργεία και μέσα (μεταφορικά κ.α.) για τον από πλευράς της Διευθύνουσας Υπηρεσίας οποιονδήποτε έλεγχο και για τη λήψη των επιμετρητικών στοιχείων των εργασιών, που θα γίνεται με την υποχρεωτική για τον Ανάδοχο παρουσία ενός (ανάλογα με το είδος των ελεγχόμενων ή μετρούμενων εργασιών) από τους Μηχανικούς που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 9 της παρούσας Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων. Σε κάθε περίπτωση εργασιών που μετά την εκτέλεση τους θα γίνουν "αφανείς", ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιεί την Διευθύνουσα του έργου Υπηρεσία, πριν και μετά την εκτέλεση των εργασιών αυτών, για τη λήψη των στοιχείων που είναι απαραίτητα για την ακριβή καταμέτρησή τους. Σε περίπτωση παράλειψης της ειδοποίησης αυτής, ο Ανάδοχος δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση ούτε για τη μεταγενέστερη αποκάλυψη (έστω και με άρση άλλων) των αφανών εργασιών, ούτε και για τυχόν σε βάρος του λάθος κατά την επιμέτρηση των εργασιών αυτών.

Ε. ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΡΗΤΡΕΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ

Άρθρο 19°: Προθεσμία

1. Για την αποπεράτωση των εργασιών ορίζεται συνολική προθεσμία **δώδεκα (12) μηνών** από την υπογραφή της Σύμβασης κατασκευής του έργου.
2. Ορίζονται οι εξής ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες:

1η Τμηματική προθεσμία:

Όχι αργότερα από ένα (1) μήνα από την υπογραφή της σύμβασης από τον ανάδοχο ολοκληρώνονται, υποβάλλονται η/και παραδίδονται:

1. Το πρόγραμμα Υγιεινής και Ασφάλειας.
2. Αποπεράτωση των απαιτούμενων προκαταρκτικών εργασιών των σχετικών με την εγκατάσταση του αναδόχου (Καθαρισμός, περιφράξη εργοταξίου εργοταξιακές παροχές και κατασκευές εξυπηρέτησης).

2η Τμηματική προθεσμία:

Όχι αργότερα από δύο(2) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης από τον ανάδοχο ολοκληρώνονται, κατασκευάζονται: Απαραίτητες καθαιρέσειςκαι υποστηλώσειςκαι προγραμματισμός εργασιών.

3η Τμηματική προθεσμία:

Το υπόλοιπο της χρονικής διάρκειας του έργου, κατασκευάζονται:οι υπολοιπούμενες εργασίες

3. Κατά την σύνταξηκαι έγκριση του Χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου θα ληφθεί υπόψη ότι η χρονική κλιμάκωση και ο συνδυασμός της εκτέλεσης των επί μέρους εργασιών μεταξύ τους πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που:
  - α. Να εξυπηρετείται η διεξαγωγή της κυκλοφορίας.
  - β. Να εξασφαλίζεται η διαρκής, πλήρης και ακώλυτη συλλογή και παροχέτευση των όμβριων υδάτων και η παροχή ύδατος σε όλο τον οικισμό, σε όλο το μήκος ανάπτυξης της εκτέλεσης του έργου, με τρόπο που να αποκλείεται η από τα όμβρια ή από άλλες αιτίες πρόκλησηοποιασδήποτε φθοράς ή βλάβης στις ιδιοκτησίες ή πρόβλημα υδροδότησης στους κατοίκους. Αν συμβούν τέτοιες φθορές ή βλάβες ή εκτεταμένα προβλήματα λόγω της παρατεταμένης διακοπής ύδρευσης ισχύουν, αναλόγως εφαρμοζόμενα, τα αναφερόμενα στο άρθρο 7 της παρούσας Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων.
4. Ο Ανάδοχος του έργου βαρύνεται αποκλειστικά για κάθε καθυστέρηση που θα προκύψει από αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα του ίδιου ή του προσωπικού του, όπως επίσης βαρύνεται αποκλειστικά για κάθε καθυστέρηση του έργου που θα σημειωθεί είτε από την μη έγκαιρη εκτέλεση των εντολών της Υπηρεσίας, είτε από άρση αδόκιμων υλικών και ελαττωματικά κατασκευασμένων επί μέρους έργων ή τέλος από έλλειψη μέσων (μηχανημάτων, προσωπικού κ.λ.π.).
5. Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης συνολικής η τμηματικής προθεσμίας, άνευ υπαιτιότητας του Αναδόχου, ο τελευταίος δεδικαιούται καμία πρόσθετη αποζημίωση λόγω της παράτασης αυτής,πέραν της νόμιμης αναθεώρησης.

Άρθρο 20°: Χρονοδιάγραμμα κατασκευής εργασιών

1. Ο ανάδοχος του έργου είναι υποχρεωμένος μέσα σε δεκαπέντε(15) ημερολογιακές ημέρες από την υπογραφής της σύμβασης κατασκευής του έργου να υποβάλει για έγκριση στη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία το Χρονοδιάγραμμα κατασκευή του έργου που προβλέπεται από το άρθρο 145 του Ν.4412/2016 με βάση το οποίο θα εκτελεστούν οι εργασίες του έργου. Το ανωτέρω χρονοδιάγραμμα, θα αναλύει ανά μονάδα χρόνου και πάντως το πολύ ανά μήνα, τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεστούν.
2. Κατά τη σύνταξη του Χρονοδιαγράμματος θα ληφθούν υποχρεωτικά υπόψη οι σχετικές υποδείξεις και δεσμεύσεις που αναφέρονται στο τεύχος της Τεχνικής Περιγραφής και σε άλλα συμβατικά Τεύχη και Όρους ως προς το χρόνο εκτέλεσης των εργασιών στα διάφορα τμήματα του έργου.
3. Το Χρονοδιάγραμμα θα συνοδεύεται από Έκθεση στην οποία:
  - α) Θα γίνεται αιτιολόγηση του προτεινόμενου χρονικού προγραμματισμού με βάση την τήρηση όλων των χρονικών συμβατικών όρων και δεσμεύσεων και θα αναφέρονται τυχόν ειδικές, κατά την άποψη του εργολάβου, συνθήκες στην εκτέλεση του έργου καιτα μέτρα που προτίθεται να λάβει επί όλων των επί μέρους θεμάτων. Τα μέτρα αυτά θα βρίσκονται μέσα στα πλαίσια της Σύμβασης, του Νόμου, της Επιστήμης και της έντεχνης δόμησης.
  - β) Θα αναπτύσσεται αναλυτικά η φιλοσοφία σύνταξης του Χρονοδιαγράμματος, γενικά αλλά και ειδικότερα όσον αφορά την επίτευξη των αναφερόμενων στην παράγραφο 3 του προηγούμενου άρθρου 15 της παρούσας Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων.
  - γ) Θα σημειώνεται αναλυτικά και με πλήρη στοιχεία ο μηχανολογικός εξοπλισμός που θα χρησιμοποιηθεί από τονΑνάδοχο κατά την εκτέλεση του έργου.

Άρθρο 21°: Ημερολόγιο έργου

Ο Ανάδοχος οφείλει να τηρεί λεπτομέρειες, ηλεκτρονικό ημερολόγιο εργασιών και καιρικών συνθηκών σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης, σύμφωνα με το άρθρο 146 το Ν. 4412/2016 όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 65 του Ν. 4872/2021. Το τεχνικό στέλεχος που τηρεί με εντολή του αναδόχου το ημερολόγιο γνωστοποιείται μετά την εγκατάσταση του εργοταξίου στη διευθύνουσα υπηρεσία. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται με συνοπτικό τρόπο σε αυτό:

- A) Στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου
- B) Αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, καθώς και το προσωπικό με ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη
- Γ) Τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα καθώς και τα μηχανήματα σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη

- Δ) Θέση και περιγραφή των εργασιών. Αφορά τις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει πρόοδος ή δεν εκτελούνται αλλά και οι σχετικοί λόγοι
- Ε) Ώρα έναρξης και πέρας κρίσιμων εργασιών εντός της ημέρας
- ΣΤ) Αφίξεις και αναχωρήσεις κύριου εξοπλισμού
- Ζ) Συνθήκες κυκλοφοριακών ρυθμίσεων. Επίσης να καταγράφονται τροποποιήσεις ή προβλήματα με τις ρυθμίσεις και τον σχετικό εξοπλισμό
- Η) Τα προσκομιζόμενα υλικά και οι εκτελούμενες εργασίες
- Θ) Εργαστηριακές δοκιμές
- Ι) Καθυστερήσεις, δυσκολίες, ατυχήματα, ζημιές, μη συνήθεις συνθήκες που προκαλούν καθυστερήσεις, ο χρόνος προσωρινής αναστολής ή επανάληψη εργασιών
- ΙΑ) Οι εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επιβλεψής
- ΙΒ) Έκτακτα περιστατικά
- ΙΓ) Σημαντικές επισκέψεις ή επικοινωνίες με το δημόσιο ή τοπικές αρχές ή παρόδιους ιδιοκτήτες
- ΙΔ) Κάθε άλλο με το έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο

Το ημερολόγιο του έργου υπογράφεται με ψηφιακή ή χειρόγραφη υπογραφή από τον τηρούντα αυτό και αποστέλλεται ηλεκτρονικά ή ιδιοχειρώς στον προϊστάμενο της διεύθυνσης υπηρεσίας και στον επιβλέποντα του έργου. Ο επιβλέπων του έργου ελέγχει και διορθώνει το ημερολόγιο, αν απαιτείται, και το υποβάλλει προς έγκριση στον προϊστάμενο της διεύθυνσης υπηρεσίας εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών.

Ο προϊστάμενος της διεύθυνσης υπηρεσίας ελέγχει τις εγγραφές και δύναται να απορρίψει όσες εξ αυτών κρίνει ως ανακριβείς, ενώ μπορεί να χορηγήσει εντολή προς τον ανάδοχο για την εγγραφή στο ημερολόγιο και άλλων συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσοδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Εφόσον κριθεί αναγκαίο, είναι δυνατό να ζητηθεί από την διευθύνουσα υπηρεσία να καταγράφονται γεγονότα ή καταστάσεις με σκαριφήματα, φωτογραφίες καταγραφές με Video ;ή άλλες μεθόδους καταγραφής οπτικών μέσων.

Σε εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του άρθρου 146 του Ν. 4412/16 όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 65 του Ν.4872/21, σε περίπτωση παράλειψης της υποχρέωσης του αναδόχου για καθημερινή τήρηση ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα του ποσού των 100 ευρώ για κάθε ημέρα παράλειψης. Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από την διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από ειδική πρόσκληση του προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης. Οι εγγραφές του ημερολογίου δεν αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό, συνεκτιμώνται όμως σε συνδυασμό με τα λοιπά έγγραφα, εφόσον τούτο φέρει βεβαία χρονολογία, που αποδεικνύει τον χρόνο σύνταξης του.

Άρθρο 22°: Ποινικές ρήτρες

Για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας οι ποινικές ρήτρες, σε εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 148 του Ν.4412/2016, καθορίζονται ως εξής:

α) Για κάθε ημέρα υπαίτιας από μέρους του Αναδόχου, υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας επιβάλλεται ποινική ρήτρα ίση με το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από την Σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας.

β) Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα υπέρβασης, ως άνω, ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

Οι συνολικές ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν το ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α.

Για κάθε ημέρα υπαίτιας από μέρους του Αναδόχου, υπέρβασης κάθετηματικής προθεσμίας του άρθρου 15 της παρούσης επιβάλλεται ποινική ρήτρα 0,00010ΧΣ, για το χρονικό διάστημα των πρώτων δέκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών και 0,00020ΧΣ για το χρονικό διάστημα των επόμενων δέκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, όπου Σ η αξία της σύμβασης του έργου, πλην αναθεώρησης και Φ.Π.Α.

Οι συνολικές ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν επιτρέπεται να υπερβούν σε ποσοστό το τρία τοις εκατό (3%) της αξίας της Σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α.

Άρθρο 23°: Προκαταβολές

Δεν προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής στον Ανάδοχο.

Άρθρο 24°: Πρόσθετη καταβολή (πριμ) στον Ανάδοχο

Δεν προβλέπεται η συνομολόγηση πρόσθετης καταβολής(πριμ) στον Ανάδοχο, για τη γρηγορότερη από τη συνολική προθεσμία περαίωση του έργου.

ΣΤ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΠΙΣΤΩΣΗ ΕΤΟΥΣ

Άρθρο 25°: Πίστωση του έργου

Η χρηματοδότηση θα γίνει από πιστώσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2024-2027 – Προτεραιότητα «Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής – Ανάπτυξη Κοινωνικών Υποδομών» – Κωδικός πράξης/MIS (ΟΠΣ): 6019590 – Κωδικός ενάρθρου: 2025ΕΠ08870044. Συγχρηματοδοτείται δε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Ζ. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΙΣΧΥΟΣ ΤΕΥΧΩΝ

Άρθρο 26°

Βάση της εκτέλεσης του έργου θα αποτελέσουν η προσφορά του Αναδόχου, τα τεύχη Δημοπράτησής του, καθώς και τα λοιπά στοιχεία Μελέτης, Όροι, Σχέδια, κτλ. που έχουν εγκριθεί για το έργο και αναφέρονται στην Απόφαση έγκρισης των τευχών Δημοπράτησής του.

Σε περίπτωση που οι συμβατικοί όροι που προκύπτουν από διαφορετικές συμβατικές πηγές αλληλοσυγκρούονται, ισχύει η σειρά προτεραιότητας που καθορίζεται σχετικά στο Τεύχος της Διακήρυξης Δημοπρασίας του έργου. Πάντως οικονομικοί όροι της Τεχνικής Περιγραφής θεωρούνται της ίδιας ισχύος με την παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων.

Η. ΒΛΑΒΕΣ ΣΤΑ ΕΡΓΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ

Άρθρο 27°

Η τυχόν ύπαρξη ή όχι ευθύνης του Αναδόχου σε περίπτωση βλάβης του έργου, εξετάζεται με βάση τις απαιτήσεις του άρθρου 157 του Ν. 4412/2016 και τις συμβατικές υποχρεώσεις του, που απορρέουν από το σύνολο των στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η Σύμβαση κατασκευής του έργου. Οι βλάβες έργων για τις οποίες δεν ευθύνεται ο Ανάδοχος προβλέπονται από τις παρ. 4 και 9 του άρθρου 157 του Ν.4412/2016.

Στο πρωτόκολλο που συντάσσεται κατά την παρ. 5 του ίδιου άρθρου, η Επιτροπή μπορεί να επιφυλαχθεί ή να μην προτείνει δαπάνη αποκατάστασης, αν ο τρόπος αποκατάστασης, εξαρτάται από στοιχεία έρευνας που πρέπει να ακολουθηθεί ή δεν είναι γνωστή η διαστασιολόγηση των έργων αποκατάστασης εντός της δεκαήμερου προθεσμίας που ορίζει η παράγραφος αυτή.

Θ. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Άρθρο 28°: Χωματισμοί

Οι δαπάνες για τυχόν έκτακτα ή ειδικά μέτρα κατά την εκτέλεση των χωματουργικών εργασιών εκσκαφών (π.χ. χρήση ειδικών μεθόδων εξόρυξης, μη χρήση εκρηκτικών υλών, ελεγχόμενη χρήση εκρηκτικών, χρήση μηχανημάτων ειδικού τύπου, τμηματική εκτέλεση των επί μέρους εργασιών, καθυστερήσεις, σταλίες), καθώς και οι δαπάνες εκτέλεσης ενδιάμεσων ή πρόσθετων (πέρα από τις απαιτούμενες για την κατασκευή του έργου στα συμβατικά του μεγέθη και διαστάσεις) χωματουργικών ή άλλων εργασιών που απαιτούνται : (α) για τις ενδιάμεσες μετακινήσεις και των φορητών αυτοκινήτων στις θέσεις εκτέλεσης εργασιών, (β) για την εξασφάλιση και διαρκή διατήρηση ικανοποιητικής βατότητας και λήψης όλων των απαιτούμενων μέτρων για την ασφαλή διεξαγωγή της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων (συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης ομαλής, διαβρεγμένης και συμπυκνωμένης επιφάνειας των κυκλοφορούμενων ανασφάλτων οδών) καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου και σε ολόκληρο το συμβατικό μήκος εκτέλεσής του, τόσο στην κύριες αρτηρίες διέλευσης δικτύων όσο και στους δευτερεύοντες κλάδους επίσης και στις ζώνες προσωρινής κυκλοφορίας που ενδεχομένως απαιτηθεί να διαμορφωθούν, περιλαμβάνονται στις συμβατικές τιμές μονάδας εκτέλεσης των χωματουργικών εργασιών που περιέχονται στο τεύχος του Τιμολογίου της Μελέτης του έργου και ο Ανάδοχος δε δικαιούται καμία πρόσθετη αποζημίωση για το λόγο αυτό.

Άρθρο 29°: Απόρριψη προϊόντων κατεδάφισης-εκσκαφών

Τα προϊόντα εκσκαφών ή καθαιρέσεων που από τη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία θα κριθούν πλεονάζοντα και:

(α) δεν δύναται να ανακυκλωθούν, ο Ανάδοχος του έργου έχει την υποχρέωση να τα απορρίψει σε διαθέσιμους χώρους του κεντρικού Χ.Υ.Τ.Α. Σάμου, σύμφωνα με το με αριθμ. 3308/54/ΑΦ 6.1.5.4γ Φ.742 28-1-2014 έγγραφο που αφορά σε έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΔΑ : ΒΙΨΗΟΡ11 -2Μ4) - Απόφαση της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Βορείου Αιγαίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου,

(β) δύναται να ανακυκλωθούν, ο Ανάδοχος του έργου έχει την υποχρέωση να τα μεταφέρει σε σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης, χωρίς πρόσθετη αποζημίωση πέραν των τιμολογίων της μελέτης του έργου.

Για την ανακύκλωση των υλικών σε όλη την επικράτεια την ευθύνη την έχει ο Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ) ο οποίος είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με πλήρη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Υπάγεται στην εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Βασικός σκοπός του είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της πολιτικής για την εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών και άλλων προϊόντων, που υπάγονται στο πλαίσιο του ν. 2939/2001, όπως τροποποιήθηκε από τον ν. 4496/2017 και ισχύει. Με την με Α.Π. οικ.: 1845/5-7-2019 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (ΑΔΑ ΩΔΖΜ46Ψ8ΟΖ-ΒΝ0) του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης ανατέθηκε στον φορέα ΣΣΕΔ με την επωνυμία «ΑΝΑΒΕ ΑΕ» η συλλογή Αποβλήτων Εκσκαφών Κατασκευών και Κατεδαφίσεων και για την Π.Ε. Σάμου. Η εταιρεία Δ. Τσακουμάγκος Α.Ε Μονάδα διαχείρισης ΑΕΚΚ και η ΑΝΑΒΕ ΑΕ έχουν υπογράψει σύμφωνο συνεργασίας για την ολοκληρωμένη διαχείριση των ΑΕΚΚ της Περιφερειακής Ενότητας Σάμου. Η εν λόγω εταιρεία Δ. Τσακουμάγκος είναι η μοναδική στην Π.Ε. Σάμου αυτή την στιγμή η οποία είναι αδειοδοτημένη για τη συλλογή ΑΕΚΚ.

Επίσης, ο Ανάδοχος του έργου έχει την υποχρέωση να εφαρμόζει στο ακέραιο και όλους τους υπόλοιπους όρους, οι οποίοι σχετίζονται με τη φόρτωση, μεταφορά και απόρριψη των προερχόμενων από την εκτέλεση του έργου πλεοναζόντων ή ακατάλληλων για χρήση προϊόντων εκσκαφών.

Άρθρο 30° : Εγκαταστάσεις-αρχαιότητες

1. Ο Ανάδοχος πρέπει να έχει υπόψη του ότι σε τμήματα εντός του εύρους εκτέλεσης των εργασιών είναι πιθανόν να υπάρχουν διάφορες εγκαταστάσεις, όπως στύλοι και εναέρια καλώδια της Δ.Ε.Η. και του Ο.Τ.Ε., υπόγεια καλώδια του Ο.Τ.Ε. ή του Στρατού, υπέργειες ή υπόγειες στρατιωτικές εγκαταστάσεις, υπέργεια ή υπόγεια δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης κλπ. ή διάφορες αρχαιότητες. Γι' αυτό ο Ανάδοχος υποχρεούται:

α) Να λαμβάνει διαρκώς όλα τα απαραίτητα μέτρα και να οργανώνει την εκτέλεση των εργασιών (συμπεριλαμβανομένης και της διενέργειας ερευνητικών τομών εντοπισμού εγκαταστάσεων, δικτύων ή αρχαιοτήτων και της εν συνεχεία επαρκούς και έντεχνης επανεπίκλωσής τους) κατά τρόπο που να αποφεύγεται εντελώς η πρόκληση ζημιών στις εγκαταστάσεις, στα δίκτυα ή στις αρχαιότητες αυτές. Πάντως σε περίπτωση πρόκλησης τέτοιων ζημιών, την αποκλειστική ευθύνη (από ποινική και αστική άποψη) θα έχει ο Ανάδοχος του έργου.

β) Να ενημερώνει γραπτά τη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία, υποβάλλοντας πλήρη και λεπτομερή σχετικά στοιχεία, ώστε αυτή να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες, και στη συνέχεια (με βάση τις ενέργειες αυτές) να οχλεί τις αρμόδιες Εταιρείες, Επιχειρήσεις, Υπηρεσίες και Οργανισμούς, να συνεργάζεται μαζί τους και να διευκολύνει απροφάσιστα τις σχετικές εργασίες σε όλες τις περιπτώσεις που χρειάζεται (για την εκτέλεση του δικού του έργου) προσωρινή διακοπή της λειτουργίας ή τοπική τροποποίηση ή μετακίνηση των εγκαταστάσεων αυτών σε νέες θέσεις.

γ) Να αποδέχεται την παρακολούθηση της εκτέλεσης του έργου του από πλευράς της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και να εφαρμόζει τους όρους εκτέλεσης των εργασιών του έργου που τίθενται απ' αυτήν για αποφυγή πρόκλησης βλαβών σε πιθανά υπάρχουσες ή ανευρισκόμενες αρχαιότητες και για ασφαλή αποκάλυψη και μετακίνηση αρχαιολογικών ευρημάτων.

2. Ο Ανάδοχος έχει την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για διαρκή και έγκαιρη ενημέρωση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας για τις θέσεις τις οποίες πρόκειται να εκτελέσει εργασίες χωματουργικών ή τεχνικών έργων.

3. Οι καθυστερήσεις, οι σταλίες, οι εργοταξιακές δυσχέρειες, η μειωμένη απόδοση μηχανημάτων και εργατοτεχνιτών, τα απαιτούμενα συμπληρωματικά μέτρα ασφάλειας, η εκτέλεση πρόσθετων εργασιών και οι δαπάνες του Αναδόχου για ειδικούς τρόπους εκτέλεσης των εργασιών λόγω των ανωτέρω εγκαταστάσεων ή αρχαιοτήτων καλύπτονται πλήρως από τις τιμές προσφοράς του Αναδόχου, ο οποίος δε δικαιούται να προβάλει καμία περαιτέρω απαίτηση για το λόγο αυτό.

Άρθρο 31°

Οι τιμές του Τιμολογίου της μελέτης εμπεριέχουν και καλύπτουν πλήρως τις περιγραφόμενες εργασίες και ουδεμία πρόσθετη απαίτηση του Αναδόχου μπορεί να υπάρξει εκ των υστέρων, για οποιοδήποτε λόγο. Το ίδιο ισχύει και όταν, με εντολή της Υπηρεσίας, μεταβάλλονται οι θέσεις και οι διαστάσεις των προς εκτέλεση έργων.

Όροι οικονομικοί που περιλαμβάνονται και στην Τεχνική Περιγραφή αποτελούν και όρους της παρούσας Ε.Σ.Υ.

Άρθρο 32°: Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο*.

1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο, ώστε να εξαλείφονται ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου: ΠΔ 305/96 (άρ.7- 9), Ν. 4412/2016 (άρ. 138 παρ. 7), Ν. 3850/10** (άρ.42).

2. Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο ανάδοχος υποχρεούται:

α. Να εκπονεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κλπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα Ν. 4412/2016 (άρθ. 138 παρ. 7)

β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ: ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2-3-01, ΔΕΕΠΠ/85/14-5-01 και ΔΙΠΑΔ/οικ889/27-11-02, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου: Ν.4412/2016 (άρ. 138 παρ. 7)

γ. Να επιβλέπει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει /εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας: ΠΔ 1073/81 (άρ. 111), ΠΔ 305/96 (άρ.10,11), Ν.3850/10 (άρ. 42-49).

Για την σωστή εφαρμογή της παρ. γ στους αλλοδαπούς εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφάλειας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

---

* Η έννοια του εργοταξίου ορίζεται στο άρθρο 2 παρ.1 σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96.

** Ο Ν. 3850/10 Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων άρθρο δεύτερο, καταργεί διατάξεις που ρυθμίζονται από αυτόν, όπως διατάξεις των: Ν. 1568/85, ΠΔ 294/88, ΠΔ 17/96, κλπ.

---

3. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παρ.2, ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα:

Εκ των προτέρων γνωστοποίηση-Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ)-Φάκελος Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ) και συγκεκριμένα:

α. Να διαβιβάσει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια: ΠΔ 305/96 (αρ 3 παρ. 12 και 13). Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96

β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις/προβλέψεις των ΣΑΥ-ΦΑΥ τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (οριστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με το Π.Δ. 305/96 (άρ.3 παρ.8) και την ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ/85/2001 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν. 4412/2016 (άρ. 138 παρ. 7)

γ. Να αναπτύξει, να προσαρμόσει και να συμπληρώσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ της μελέτης (τυχόν παραλήψεις που θα διαπιστώσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμόσει στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κλπ (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφάλειας, οργάνωση, εξοπλισμός, κλπ)

δ. Να αναπροσαρμόσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ ώστε να περιληφθούν σε αυτά εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της εγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφάλειας και υγείας: ΠΔ 305/96 (άρ.3 παρ. 9) και ΥΑΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν. 4412/2016 (άρ.138 παρ. 7)

ε. Να τηρήσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση του έργου: ΠΔ 305/96 (άρ. 3 παρ. 10) και ΥΑΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ. 2.9Δ) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ και να τα έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

στ. Συμπληρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και στο Φάκελο Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ). Το ΣΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη που παρευρίσκονται στο εργοτάξιο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου. Αντίστοιχα ο ΦΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με τη συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του ΣΑΥ και του ΦΑΥ αναφέρεται στο ΠΔ 305/96 (άρ. 3 παρ. 5-7) και στις ΥΑ: ΔΙΠΑΔ/οικ/177/2001 (άρ. 3) και ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ. 2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ οι οποίες ενσωματώθηκαν στο άρθ.138 του Ν.4412/2016.

2. Η υποχρέωση εκπόνησης ΣΑΥ προβλέπεται σύμφωνα με το ΠΔ305/96 (άρ.3 παρ.4), όταν:

α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλ. όταν θα απασχοληθούν περισσότερα του ενός συνεργεία στην κατασκευή

β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους: Π.Δ.305/96 (άρθ. 12 παράρτημα ΙΙ)

γ. Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας

δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα: θεώρηση του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας (ΣΑΥ,ΦΑΥ) του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 εδάφιο α΄ του Ν 4030/2011 (ΦΕΚ 249/Α/25-11-2011) και την με Α.Π. 10201/27-3-2012 εγκύκλιο του Ειδ. Γραμματέα του Σ.Ε.Π.Ε.

3. Ο ΦΑΥ καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή και την οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου: ΥΑΔΕΕΠΠ/οικ.433/2000 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.4412/2016 άρ.170 και172.
4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο ΦΑΥ φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του: ΠΔ 305/96 (άρ. 3 παρ. 11) και ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ. 2.9 Δ) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.
5. Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση του ΣΑΥ και την κατάρτιση του ΦΑΥ περιλαμβάνονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ 6 με Α.Π. ΔΙΠΑΔ/οικ/215/31-3-2008 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.

Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας –τήρηση στοιχείων ασφάλειας και υγείας.

Ο ανάδοχος υποχρεούται:

- α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το Ν.3850/10 (άρ. 8 παρ.1 και άρ.12 παρ. 4)
- β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας,αν απασχολήσει στο έργο 50 και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το Ν. 3850/10 (άρ. 8 παρ.2 και άρ. 4 έως 25)
- γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες. Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αποδοχής: Ν.3850/10 (άρ.9).
- δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του αναδόχου καθώς και του τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων:
  1. Γραπτή εκτίμηση προς τον ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους Ν. 3850/10 (άρ.43 παρ. 1^α και παρ. 3-8).
  2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας Ν.3850/10 (άρ.14 παρ.1 και άρ. 17 παρ. 1). Ο ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων αυτών.
Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας σελιδομετρείται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.
Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του ιατρού εργασίας (Ν3850/10 άρ.20 παρ. 4), οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε) ή στον εκπρόσωπο των εργαζομένων των οποίων η σύσταση και οι αρμοδιότητες προβλέπονται από τα άρθρα 4 και 5 του Ν. 3850/10.
Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.
3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών Ν.3850/10 (άρ.43 παρ. 2β).
Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας.
Ο ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται εργαζόμενος όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος Ν.3850/10 (άρ. 43 παρ. 2α).
4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών Ν.3850/10 (άρ.43 παρ. 2γ).
5. Ιατρικό φάκελο κάθε εργαζόμενου Ν3850/10 (αρ.18 παρ.9).

Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ), όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (άρ.3 παρ. 14) σε συνδυασμό με την Υ.Α130646/1984 του (τ.) Υπουργείου Εργασίας.

Το ΗΜΑ θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω Υ.Α, από τις κατά τόπους Δ/νσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του αναδόχου και της Δ/νουσας Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο επιθεωρητής εργασίας, κλπ: ΠΔ 1073/81 (άρ.113), Ν.1396/83 (άρ. 8) και την Εγκύκλιο 27 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ με αρ. Πρωτ. ΔΕΕΠΠ/208/12-9-2003.

Συσχετισμός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Για την πιστή εφαρμογή του ΣΑΥ κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το Η.Μ.Α.

Στα πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Η.Μ.Α. κάθε αναθεώρηση και εμπλουτισμός του ΣΑΥ και επίσης σε ειδική στήλη του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων /διαπιστώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του ΣΑΥ.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

4. Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο.

Προετοιμασία εργοταξίου –Μέτρα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφάλειας και υγείας:

- α. Την ευκρινή και εμφανή σήμανση και περίφραξη του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στη σήμανση και περίφραξη των επικίνδυνων θέσεων: ΠΔ 105/95, ΠΔ 305//96 (άρ. 12 παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 18.1).
- β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προϋπαρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπαρχόντων εναερίων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας: ΠΔ 1073/81 (άρ.75-79), ΠΔ 305/96 (άρ.12 παραρτ. IV μέρος Β, τμήμα ΙΙ, παρ. 2).
- γ. Τη σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί ατμών θερμών, υγρών ή αερίων κλπ) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών: ΠΔ 1073/81 (άρ.92-95), ΠΔ305/96 (άρ.12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ.6).
- δ. Τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων όπως: κατάρτιση σχεδίου διαφυγής-διάσωσης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη-αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικίνδυνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων, ύπαρξη πυροσβεστήρων, κλπ.:ΠΔ1073/81 (άρ. 92-96), ΠΔ 305/96 (άρ. 12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 3,4,8-10), Ν.3850/10 (άρ. 30, 32, 45).
- ε. Την εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών, χώρων υγιεινής και υγειονομικού εξοπλισμού (ύπαρξη χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακείου, αποχωρητηρίων, νιπτήρων, κλπ): ΠΔ 1073/81 (άρ. 109, 110), Ν. 1430/84 (άρ.17, 18), ΠΔ 305/96 (άρ.12 παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 13, 14).
- στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) στους εργαζόμενους όπως: προστατευτικά κράνη, μπότες ασφαλείας, φωσφορίζοντα γιλέκα, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γυαλιά, κλπ, εφόσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του: Π.Δ. 1073/81 (άρ. 102-108), Ν.1430/84 (άρ.16-18), ΚΥΑ Β.4373/1205/93 και οι τροποπ. αυτής ΚΥΑ 8881/94 και Υ.Α. οικ. Β.5261/190/97, Π.Δ.396/94, Π.Δ. 305/96 (άρ. 9, παρ.γ).

Εργοταξιακή σήμανση-σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση- εκφόρτωση-εναπόθεση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κλπ

Ο ανάδοχος υποχρεούται:

α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με:

-Την Υ.Α. αριθ. ΔΜΕΟ/Ο/613/16-2-2011 του τ. ΥΠΥΜΕΔΙ: «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων» (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)

-Την ΚΥΑ αριθ. 6952/14-2-2011 του τ. ΥΠΕΚΑ και τ. ΥΠΥΜΕΔΙ «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών»

-Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας: Ν. 2696/99 (άρ. 9–11 και άρ. 52) και την τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (άρ. 7-9 και άρ.46)

β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες εναπόθεσης υλικών στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και πεζοδρομίου: Ν. 2696/99 (άρ. 47, 48) και η τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (άρ. 43, 44)

γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά τη λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξίου, κλπ: ΠΔ 1073/81 (άρ. 75-84), ΠΔ 305/96 (άρ. 8. δ και άρ. 12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 2), Ν.3850/10 (άρ. 31, 35).

δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοιβασίας, ρίψης και μεταφοράς υλικών και άλλων στοιχείων: ΠΔ 216/78, ΠΔ 1073/81 (άρ. 85-91), ΚΥΑ 8243/1113/91 (άρ. 8), ΠΔ 305/96 [άρ. 8 (γ, ε, στ, ζ) και άρ.12 παραρτ. IV μέρος Α παρ.11 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ. 4], Ν.2696/99 (άρ. 32) και η τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (άρ. 30).

ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν:

α) κραδασμούς: ΠΔ 176/05,

β) θόρυβο: ΠΔ 85/91, ΠΔ 149/06,

- γ) προφυλάξεις της οσφυϊκής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων: ΠΔ397/94,
δ) προστασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες: Ν. 3850/10(άρ.36-41), ΠΔ 82/10.

Μηχανήματα έργων/Εξοπλισμοί εργασίας-αποδεικτικά στοιχεία αυτών.

Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων Π.Δ. 304/00 (άρ. 2).

α. Ο ανάδοχος οφείλει να ελέγχει τη σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χωματουργικών και διακίνησης υλικών), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και του λοιπού εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανόδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, φορητές κλίμακες, κλπ): Π.Δ.1073/81 (άρ. 17, 45-74), Ν.1430/84 (άρ. 11-15), Π.Δ. 31/90, Π.Δ. 499/91, Π.Δ. 395/94 και οι τροπ. αυτού: Π.Δ. 89/99, Π.Δ. 304/00 και Π.Δ. 155/04, Π.Δ. 105/95 (παραρτ. ΙΧ), Π.Δ. 305/96 (άρ. 12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ.7-9), ΚΥΑ 15085/593/03, ΚΥΑ άρ. Δ13ε/4800/03, Π.Δ. 57/10, Ν. 3850/10 (άρ. 34, 35).

β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το Π.Δ. 305/96 (άρ.12 παραρτ. ΙV, μέρος Β', τμήμα ΙI, παρ. 7.4 και 8.5) και το Π.Δ.304/00 (άρ. 2), πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία:

1. Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας
2. Άδεια κυκλοφορίας
3. Αποδεικτικά στοιχεία ασφάλισης
4. Αποδεικτικά πληρωμής τελών κυκλοφορίας (χρήσης)
5. Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το Π.Δ. 305/96 (άρ.12, παραρτ. ΙV, μέρος Β', τμήμα ΙI, παρ. 8.1.γ και 8.2 και το Π.Δ.89/99 (παραρτ. ΙI, παρ.2.1). Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστού μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.
6. Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (ορθή συναρμολόγηση - εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το Π.Δ.89/99 (άρ. 4α παρ.3 και 6).
7. Πιστοποιητικό επανελέγχου ανυψωτικού μηχανήματος, οδηγίες χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με την ΚΥΑ 15085/593/03 (άρ. 3 και άρ. 4 παρ.7).

5. Νομοθετήματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, πέρα από τα προαναφερόμενα, πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω νομοθετήματα:

Κατεδαφίσεις:

Ν. 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ1073/81 (άρ.18-33, 104), ΚΥΑ8243/1113/91 (άρ. 7), ΥΑ31245/93, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (άρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 305/96 (άρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI, παρ.11), ΚΥΑ3329/89 και η τροπ. αυτής: Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού ΠΔ 2/06, ΠΔ 212/06, ΥΑ21017/84/09.

Εκσκαφές (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων, κλπ), Αντιστήριξεις:

Ν. 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (άρ.2-17, 40-42), ΥΑ αρ. 3046/304/89 (άρ. 8- ασφάλεια και αντοχή κτιρίων, παρ. 4), ΚΥΑ3329/89 και η τροπ. Αυτής: ΥΑΦ.28/18787/1032/00, Ν.2168/93, ΠΔ 396/94 (άρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ3009/2/21-γ/94,ΥΑ2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. Αυτής: ΥΑΦ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού : ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96(άρ.12, παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ.10).

Ικριώματα και κλίμακες, Οδοί κυκλοφορίας-ζώνες κινδύνου, εργασίες σε ύψος, εργασίες σε στέγες.

ΠΔ 778/80, ΠΔ 1073/81 (άρ. 34-44), Ν.1430/84 (άρ. 7- 10), ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93, ΠΔ 396/94 (άρ. 9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 155/04, ΠΔ 305/96 (άρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Α παρ. 1, 10 και μέρος Β τμήμα ΙI παρ. 4-6,14).

Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκοπής & λοιπές θερμές εργασίες

ΠΔ 95/78, ΠΔ 1073/81 (άρ. 96, 99, 104, 105), ΠΔ 70/90 (άρ.15), ΠΔ 396/94 (άρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), Πυροσβεστική Διάταξη 7 Απóf. 7568Φ.700.1/96, ΚΥΑ αρ. οικ. 16289/330/99.

Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστήριξης, δεξαμενές, κλπ.)

ΠΔ778/80, ΠΔ1073/81 (άρ. 26- 33, άρ. 98), ΥΑ3046/304/89, ΠΔ 396/94 (άρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 305/96 (άρ. 12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ. 12).

Προετοιμασία και διάνοιξη σιράγγων και λοιπών υπογείων έργων.

(Σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6.00 μ. κάτω από την επιφάνεια της γης.) Ν. 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 225/89, ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (άρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ.αυτής: ΥΑ

Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ6.9/25068/1183/96, ΥΑ 3009/2/21-γ/94, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού : ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (άρ. 12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ. 10).

Καταδυτικές εργασίες σε Λιμενικά έργα

(Υποθαλάσσιες εκσκαφές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προβλήτας κλπ με χρήση πλωτών ναυπηγημάτων και καταδυτικού συνεργείου.) ΠΔ 1073/81 (άρ. 100), Ν 1430/84 (άρ. 17), ΠΔ 396/94 (άρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ 3131.1/20/95/95, ΠΔ 305/96 (άρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ.8.3 και παρ. 13).

6. Ακολουθεί κατάλογος με τα νομοθετήματα και τις κανονιστικές διατάξεις που περιλαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ: «ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ»			
Α. ΝΟΜΟΙ			
N.495/76	Φ.Ε.Κ.337/Α/76	N.3542/07	Φ.Ε.Κ.50/Α/07
N.1396/83	Φ.Ε.Κ.126/Α/83	N.3669/08	Φ.Ε.Κ.116/Α/08
N.1430/84	Φ.Ε.Κ.49/Α/84	N.3850/10	Φ.Ε.Κ.84/Α/10
N.2168/93	Φ.Ε.Κ.147/Α/93	N.4030/12	Φ.Ε.Κ.249/Α/12
N.2696/99	Φ.Ε.Κ.57/Α/99	N.4412/16	Φ.Ε.Κ.147/Α/16
Β. ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ			
Π.Δ.413/77	Φ.Ε.Κ.128/Α/77	Π.Δ.778/80	Φ.Ε.Κ.193/Α/80
Π.Δ.95/78	Φ.Ε.Κ.20/Α/78	Π.Δ.455/95	Φ.Ε.Κ.268/Α/95
Π.Δ.1073/81	Φ.Ε.Κ.260/Α/81	Π.Δ.305/96	Φ.Ε.Κ.212/Α/96
Π.Δ.225/89	Φ.Ε.Κ.106/Α/89	Π.Δ.89/99	Φ.Ε.Κ.94/Α/99
Π.Δ.31/90	Φ.Ε.Κ.31/Α/90	Π.Δ.304/00	Φ.Ε.Κ.241/Α/00
Π.Δ.70/90	Φ.Ε.Κ.31/Α/90	Π.Δ.155/04	Φ.Ε.Κ.121/Α/04
Π.Δ.85/91	Φ.Ε.Κ.38/Α/91	Π.Δ.176/05	Φ.Ε.Κ.227/Α/05
Π.Δ.499/91	Φ.Ε.Κ.180/Α/91	Π.Δ.149/06	Φ.Ε.Κ.159/Α/06
Π.Δ.395/94	Φ.Ε.Κ.220/Α/94	Π.Δ.2/06	Φ.Ε.Κ.268/Α/06
Π.Δ.396/94	Φ.Ε.Κ.220/Α/94	Π.Δ.212/06	Φ.Ε.Κ.212/Α/06
Π.Δ.397/94	Φ.Ε.Κ.221/Α/94	Π.Δ.82/10	Φ.Ε.Κ.145/Α/10
Π.Δ.105/95	Φ.Ε.Κ.67/Α/95	Π.Δ.57/10	Φ.Ε.Κ.97/Α/10
Π.Δ.216/78	Φ.Ε.Κ.47/Α/78		
Γ. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ			
ΥΑ130646/84	Φ.Ε.Κ.154/Β/84	ΚΥΑαρ.οικ.16289/330/99	Φ.Ε.Κ.987/Β/99
ΚΥΑ3329/89	Φ.Ε.Κ.132/Β/89	ΚΥΑαρ.οικ.15085/593/03	Φ.Ε.Κ.1186/Β/03
ΚΥΑ8243/1113/91	Φ.Ε.Κ.138/Β/91	ΚΥΑαρ.Δ13ε/4800/03	Φ.Ε.Κ.708/Β/03
ΚΥΑαρ.οικ.Β.4373/1205/93	Φ.Ε.Κ.187/Β/93	ΚΥΑαρ.6952/11	Φ.Ε.Κ.420/Β/11
ΚΥΑ16440/Φ.10.4/445/93	Φ.Ε.Κ.765/Β/93	ΥΑ3046/304/89	Φ.Ε.Κ.59/Δ/89
ΚΥΑαρ.8881/94	Φ.Ε.Κ.450/Β/94	ΥΑΦ.28/18787/1032/00	Φ.Ε.Κ.1035/Β/00
Υαρ.οικ.31245/93	Φ.Ε.Κ.451/Β/93	Υαρ.οικ.433/2000	Φ.Ε.Κ.1176/Β/00
ΥΑ3009/2/21-γ/94	Φ.Ε.Κ.301/Β/94	ΥΑΔΕΕΠΠ/οικ/85/01	Φ.Ε.Κ.686/Β/01
ΥΑ2254/230/Φ.6.9/94	Φ.Ε.Κ.73/Β/94	ΥΑΔΙΠΑΔ/οικ/177/01	Φ.Ε.Κ.266/Β/01
ΥΑ3131.1/20/95/95	Φ.Ε.Κ.978/Β/95	ΥΑΔΙΠΑΔ/οικ/889/02	Φ.Ε.Κ.16/Β/03
ΥΑΦ.6.9/13370/1560/95	Φ.Ε.Κ.677/Β/95	ΥΑΔΜΕΟ/Ο/613/11	Φ.Ε.Κ.905/Β/11
ΥΑΦ6.9/25068/1183/96	Φ.Ε.Κ.1035/Β/96	ΥΑ21017/84/09	Φ.Ε.Κ.1287/Β/09

Υ.Ααρ.οικ.Β.5261/190/97	Φ.Ε.Κ.113/Β/97	Πυροσβεστικήδιάταξη Απόφ.75 68. Φ.700.1/96	Φ.Ε.Κ.155/Β/96 7
Δ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ			
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 27/03	ΑΡ.ΠΡΩΤ.ΔΕΕΠ Π/208/12-9-03		
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 6/08	ΑΡ.ΠΡΩΤ.ΔΙΠΑΔ/ οικ/215/31-3-08		
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Σ.ΕΠ.Ε	ΑΡ.ΠΡΩΤ. 10201/12 ΑΔΑ:Β4Λ1Λ-ΚΦΖ		

Άρθρο 33°

α. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση (χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωσή του) να τοποθετήσει πριν από την έναρξη εκτέλεσης των εργασιών, στην αρχή και στο τέλος του μήκους κατασκευής του έργου, ευμεγέθεις και εμφανείς πληροφοριακές πινακίδες με τα στοιχεία του τίτλου του έργου, της Υπηρεσίας επίβλεψής του, του Αναδόχου του, του Προϋπολογισμού του και της πηγήσχηματοδότησής του(σύμφωνα με τις οδηγίες της Διευθύνουσας το έργο Υπηρεσίας).

β. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος με δική του μέριμνα και ευθύνη μετά την ολοκλήρωση του έργου να συγκεντρώσει και να απομακρύνει από την οδό τυχόν προϊόντα εκσκαφών που ενδεχομένως δεν έχουν απομακρυνθεί, ρίζες δένδρων, ξύλα, πέτρες, κατεστραμμένα υλικά σήμανσης (στηθαία, πινακίδες, στύλους κ.ά.).

Άρθρο 34° : Εγγυήσεις

Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης του έργου πρέπει να είναι κοινές υπέρ όλων των μελών της ένωσης οικονομικών φορέων, σε περίπτωση που ο Ανάδοχος είναι ένωση οικονομικών φορέων και το ποσό της καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 72 παρ.1β του Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 35°: Χρόνος Εγγύησης

Για τη δωρεάν συντήρηση του έργου σε άριστη κατάσταση μέχρι της οριστικής παραλαβής του καθορίζεται χρόνος εγγύησης δεκαπέντε (15) μηνών.

Άρθρο 36°: ΑΣΦΑΛΙΣΗ

37. 1 Γενικές απαιτήσεις ασφάλισης

(1) Κατά τη σύναψη των ασφαλίσεων του ο Ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει υπόψη του και να συμμορφώνεται με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, όπως ισχύει κατά την ημέρα σύναψης των ασφαλιστικών συμβάσεων, όπως ενδεικτικά, Ν.Δ. 400/70 όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ 118/85, Ν. 489/76 όπως κωδικοποιήθηκε με το ΠΔ 237/86 και συμπληρώθηκε με το Ν. 1569/85, ΠΔ 1019/81, ΠΔ 118/85, Ν. 1256/82, Ν. 1418/84, ΠΔ 609/85, Ν. 1380/85. Ομοίως, εφόσον το έργο συγχρηματοδοτείται από πόρους της ΕΕ, ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με την περί ασφαλίσεων νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με τις διατάξεις των Κοινοτικών Οδηγιών.

(2) Ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

(3) Ως ασφάλιση θεωρείται η πρωτασφάλιση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 400/1970.Οι αντασφαλίσεις δεν υπόκεινται στις ρυθμίσεις του ΝΔ. 400/1970 και συνεπώς δεν γίνονται δεκτές ως ασφαλιστήρια του έργου.

(4) Κάθε ασφάλιση, της οποίας το ασφαλιστήριο εκδίδεται στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, θα προσυπογράφεται από τον αντιπρόσωπο στην Ελλάδα της εκδότριας και διέπεται από το ΝΔ. 400/1970, όπως ισχύει.

(5) Οι παρεχόμενες ασφαλίσεις δεν απαλλάσσουν ούτε περιορίζουν κατά οποιοδήποτε τρόπο τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες του Αναδόχου που απορρέουν από τη σύμβαση του έργου, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις προβλεπόμενες από τις σχετικές ασφαλιστικές συμβάσεις απαλλαγές, εξαιρέσεις, εκπτώσεις, προνόμια, περιορισμούς κτλ., και ο Ανάδοχος παραμένει αποκλειστικά υπεύθυνος για την αποκατάσταση ζημιών σε πρόσωπα ή/και πράγματα και πέραν από τα ποσά κάλυψης των πιο πάνω ασφαλιστηρίων.

(6) Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις:

-θα έχουν καταρτισθεί εγγράφως,

-θα περιλαμβάνουν όρους οι οποίοι θα ικανοποιούν πλήρως τους όρους των συμβατικών τευχών και θα τυγχάνουν της αποδοχής του ΚτΕ.

Η αποδοχή του ΚτΕ έχει την έννοια ότι οι όροι των ασφαλιστικών συμβάσεων ανταποκρίνονται στους όρους των συμβατικών τευχών.

(7) Η εκ μέρους του Αναδόχου καταβολή του πρώτου ασφαλιστρου, που αποτελεί ασφαλιστικό βάρος και που είναι απαραίτητη για την έναρξη των εννόμων αποτελεσμάτων της ασφάλισης, θα γίνεται πριν από την έναρξη ισχύος της ασφαλιστικής περιόδου.

(8) Οι γενικοί όροι ασφάλισης και οι εξαιρέσεις που θεσπίζουν δεν θίγουν την, από το Ν.489/76 και το ΠΔ.237/86, ευθύνη των ασφαλιστών έναντι τρίτων, η οποία παραμένει αλώβητη από τους όρους του ασφαλιστηρίου.

(9) Ο Ανάδοχος οφείλει, με μέριμνα και δαπάνη του, να συνάψει ασφαλιστικές συμβάσεις που να καλύπτουν κατ' ελάχιστον τις ασφάλισεις (πρόσωπα και αντικείμενα ασφάλισης) που αναφέρονται στις παραγράφους 32.4 και 32.5 και σύμφωνα με τις ειδικές απαιτήσεις που ορίζονται στην παρ.32.6 του παρόντος Άρθρου.

(10) Οι ασφαλιστικές εταιρίες θα είναι φερέγγυες στο μέτρο των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν για το παρόν έργο και θα έχουν δόκιμη δραστηριότητα σε χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και του ΕΟΧ.

(11) Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις θα συνάπτονται σε Ευρώ.

(12) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να θέτει στη διάθεση των ασφαλιστών:

-κάθε στοιχείο που έθεσε ο ΚτΕ υπόψη των διαγωνιζομένων

-κάθε στοιχείο από την προσφορά του που υπέβαλε ως διαγωνιζόμενος

-κάθε στοιχείο από τις έρευνες/μελέτες που τυχόν θα υποβάλει ως Ανάδοχος κατά την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων

-κάθε στοιχείο από τις μελέτες που ο ΚτΕ θέτει υπόψη του Αναδόχου.

Επίσης υποχρεούται να επιτρέπει την προσπέλαση των εργοταξίων του, αποθηκών του κτλ. από τους εκπροσώπους των ασφαλιστών.

(13) Ο ΚτΕ έχει το δικαίωμα:

-να επικοινωνεί απ' ευθείας με τους ασφαλιστές

-να παρέχει στους ασφαλιστές στοιχεία που έχει υποβάλει ο Ανάδοχος

-να παρέχει στους ασφαλιστές στοιχεία δικών του παρατηρήσεων και ελέγχων.

Η υπό του ΚτΕ άσκηση του δικαιώματος τού του δεν συνεπάγεται δικαίωμα του Αναδόχου για οποιασδήποτε φύσης αποζημιώσεις.

(14) Κατά την υποβολή των ασφαλιστηρίων συμβολαίων του Άρθρου 32.4, οι ασφαλιστικές εταιρείες θα πρέπει να συνυποβάλλουν και Υπεύθυνη Δήλωση, στην οποία να αναφέρουν ότι έλαβαν γνώση του παρόντος άρθρου της ΣΥ και ότι με το ασφαλιστήριο καλύπτονται πλήρως και χωρίς καμία εξαίρεση όλοι οι όροι και απαιτήσεις που αναφέρονται στα υπόψη άρθρα. Όμοια, κατά την υποβολή του ασφαλιστηρίου της παραγράφου 19.6, εφόσον τούτο αναφέρεται σε ασφαλιστήριο του συγκεκριμένου έργου (Projectcover) και όχι σε ασφαλιστήριο ετήσιας βάσης των μελετητών/συμβούλων (Annualopencover) με όριο κάλυψης τουλάχιστον τα ζητούμενα, οι ασφαλιστικές εταιρείες θα πρέπει να υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση ίδιου περιεχομένου με την προηγούμενη υποπαράγραφο.

(15) Εφιστάται η προσοχή του Αναδόχου στα παρακάτω:

i. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις (ελληνικές και αλλοδαπές) υπόκεινται υποχρεωτικά στην αρμοδιότητα των ελληνικών δικαστηρίων και κάθε ασφαλιστήριο που έρχεται σε αντίθεση προς τον κανόνα δημοσίας τάξεως της παρ. 2, του Άρθρου 23 του ΝΔ. 400/1970 είναι άκυρο.

ii. Αντίγραφα ασφαλιστηρίων συμβολαίων δεν θα γίνονται δεκτά παρά μόνο εάν έχουν επικυρωθεί από φορέα αρμόδιο για την έκδοση κυρωμένων αντιγράφων.

37. 2 Ειδικές ρήτρες για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του Αναδόχου με τις υποχρεώσεις του

(1) Αν απαιτείται αλλαγή ασφαλιστικής εταιρίας ή τροποποίηση των όρων της ασφαλιστικής σύμβασης ή αμφότερα, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συμμορφώνεται εντός δέκα πέντε (15) ημερών από τη σχετική ειδοποίηση. Σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να εφαρμοστεί η διαδικασία σύμφωνα με το Άρθρο 160 του Ν. 4412/16.

(2) Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος παραλείψει ή αμελήσει να συμμορφωθεί με τις ασφαλιστικές του υποχρεώσεις, ο ΚτΕ δικαιούται να συνάψει στο όνομα και με δαπάνες του Αναδόχου την(τις) αντίστοιχη(ες) ασφαλιστική(ές) σύμβαση(εις). Τα ασφαλιστρά και οι σχετικές δαπάνες σύναψης της(των) σύμβασης(ων) θα καταβληθούν από τον Ανάδοχο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη σχετική ειδοποίηση.

(3) Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής των οφειλομένων από τον Ανάδοχο, θα ισχύσουν τα οριζόμενα στην παράγραφο 2.3.(3) της παρούσας, με τη διευκρίνιση ότι οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται:

-για τα ασφαλιστρά, από την ημερομηνία καταβολής τους,

-και για τα τυχόν λοιπά έξοδα από την ημερομηνία κοινοποίησης προς τον Ανάδοχο των οφειλομένων ποσών.

(4) Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος αμελεί ή δυστροπεί να καταβάλει στους ασφαλιστές το οφειλόμενο ποσό των ασφαλιστρων, ο ΚτΕ για να αποφύγει ενδεχόμενη ακύρωση των ασφαλιστηρίων, δικαιούται να καταβάλει τα ασφαλιστρά στους ασφαλιστές, με χρέωση και για λογαριασμό του Αναδόχου, μετά προηγούμενη ειδοποίηση του τελευταίου. Σε τέτοια περίπτωση, η εκ μέρους του ΚτΕ είσπραξη των ποσών των ασφαλιστρων που κατέβαλε, προσαυξημένων με τους τόκους υπερημερίας, θα γίνεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο του παρόντος.

- (5) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καταβάλει στους δικαιούχους κάθε ποσό που δεν μπορεί να εισπραχθεί από τους ασφαλιστές λόγω εξαιρέσεων, απαλλαγών κτλ., σύμφωνα με τους όρους των ασφαλιστηρίων. Σε περίπτωση δυστροπίας του Αναδόχου, ο ΚΤΕ έχει το δικαίωμα να εισπράξει τα οφειλόμενα σύμφωνα με τη παράγραφο 32.2(3) ανωτέρω.
- (6) Σε περίπτωση που η ασφαλιστική εταιρία με την οποία ο Ανάδοχος συνήψε ασφαλιστική σύμβαση, παραλείπει ή αρνηθεί να εξοφλήσει (μερικά ή ολικά) οποιαδήποτε ζημιά κτλ., για οποιοδήποτε λόγο ή αιτία, ο Ανάδοχος έχει την αποκλειστική ευθύνη για την αποκατάσταση της μη εξοφλημένης ζημιάς ή βλάβης ή καταβολής αποζημίωσης κτλ., σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης. Ο ΚΤΕ, σε περίπτωση δυστροπίας του Αναδόχου, θα υπολογίσει το αντίστοιχο ποσό και θα έχει το δικαίωμα να εισπράξει τα οφειλόμενα σύμφωνα με τη παράγραφο 32.2(3) ανωτέρω.
- (7) Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διακοπής των εργασιών από υπαιτιότητα του Αναδόχου, το έργο, σε οποιαδήποτε φάση και αν βρίσκεται, θα ασφαλισθεί έναντι όλων των ενδεχομένων κινδύνων από τον ΚΤΕ και τα έξοδα της ασφάλισης αυτής θα βαρύνουν τον Ανάδοχο κατά τα ανωτέρω.

37. 3 Διαδικασία ελέγχου από τον ΚΤΕ της επάρκειας των ασφαλιστικών συμβάσεων

- (1) Ο ΚΤΕ θα ελέγχει τις ασφαλιστικές συμβάσεις όσον αφορά τη συμβατότητα των όρων της ασφαλιστικής σύμβασης με τους όρους του παρόντος άρθρου και των λοιπών όρων των συμβατικών τευχών.
- (2) Ο Ανάδοχος θα υποβάλει στην Υπηρεσία, κατά την υπογραφή του εργολαβικού συμφωνητικού, τις ασφαλιστικές συμβάσεις της παραγράφου 32.4. Δεκτή γίνεται επίσης επίσημη βεβαίωση ασφάλισης της/των ασφαλιστικής/ών εταιρίας/ιών (CoverNote Policy) συνοδευόμενη από την υπεύθυνη δήλωση της παραγράφου 32.1(14) της παρούσας.
- (3) Τα εν λόγω ασφαλιστήρια θα υποβληθούν μαζί με την απόδειξη πληρωμής της προκαταβολής των ασφαλιστρών. Επισημαίνεται ότι στα ως άνω ασφαλιστήρια θα έχει περιληφθεί όρος ότι ο ΚΤΕ διατηρεί το δικαίωμα για την απαρέγκλιτη εφαρμογή όλων των σχετικών απαιτήσεών του.
- (4) Σε περίπτωση αντιρρήσεων του ΚΤΕ επί της ασφαλιστικής σύμβασης ισχύουν τα επόμενα:
- Ο Ανάδοχος οφείλει πλήρη συμμόρφωση προς τις παρατηρήσεις του ΚΤΕ. Προς τούτο, εντός δέκα πέντε (15) ημερών από λήψης της σχετικής ειδοποίησης του ΚΤΕ, θα υποβάλει την αναμορφωμένη ασφαλιστική σύμβαση προς επανέλεγχο.
  - Αν και η νέα ασφαλιστική σύμβαση δεν πληροί τους όρους αποδοχής της από τον ΚΤΕ, τότε ο ΚΤΕ δύναται να εφαρμόσει τις προβλέψεις της παραγράφου 14. 2(1) της παρούσας.
- (5) Σε περίπτωση συμφωνίας του ΚΤΕ, ο Ανάδοχος οφείλει να καταβάλει το πρώτο ασφάλιστρο και να υποβάλει στην Υπηρεσία την κάθε ασφαλιστική σύμβαση με τα αποδεικτικά καταβολής του πρώτου ασφαλιστρού, πριν την έναρξη των εργασιών.
- (6) Ο έλεγχος ή η σιωπηλή αποδοχή ασφαλιστικής σύμβασης δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο, ούτε απομειώνει οποιαδήποτε ευθύνη του, που απορρέει από το παρόν Άρθρο και γενικά τη σύμβαση του έργου.
- (7) Αν ο Ανάδοχος δεν τηρήσει την προθεσμία των ανωτέρω παραγράφων 32.3(4) ή 32.3(5), ο ΚΤΕ δύναται να κηρύξει έκπτωτο τον Ανάδοχο σύμφωνα με το Άρθρο 61 του Ν. 3669/08 ή να συνάψει τα ασφαλιστήρια συμβόλαια με ασφαλιστική εταιρία της επιλογής του και στο όνομα, για λογαριασμό και με δαπάνη του Αναδόχου.

37. 4 Ασφάλιση εργασιών και εξοπλισμού του Αναδόχου

Ελάχιστη κάλυψη ασφάλισης του έργου «κατά παντός κινδύνου»

- (1) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει πλήρως και «κατά παντός κινδύνου» και σύμφωνα με τους όρους των συμβατικών τευχών, την Ελληνική και Κοινοτική νομοθεσία, για το συμβατικό τμήμα του έργου συμπεριλαμβανομένων των τυχόν αναπροσαρμογών αυτού (θετικών ή αρνητικών).
- (2) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ζητά από τους ασφαλιστές του, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, την αναπροσαρμογή του ύψους της ασφαλιστικής κάλυψης, σύμφωνα με το πραγματικό συμβατικό τμήμα του έργου.
- Η ασφαλιστική κάλυψη παρέχεται έναντι οποιασδήποτε απώλειας, ζημιάς ή καταστροφής, μερικής ή ολικής, που οφείλεται ή προκαλείται από οποιοδήποτε λόγο ή αιτία, τυχαία περιστατικά, αιφνίδια γεγονότα, φυσικά φαινόμενα, αμέλεια/σφάλμα/παράλειψη ή λάθος της μελέτης οποθενδήποτε και αν προέρχεται ή/και κατασκευή, ελαττωματικά ενσωματωμένα υλικά, κακοτεχνία/λανθασμένη εργασία, πλημμυρή / ελλιπή συντήρηση κτλ. Επίσης η ασφαλιστική κάλυψη θα παρέχεται για: βλάβες/καταστροφές που προέρχονται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες έστω και εξαιρετικά σπάνιας εμφάνισης (δεν θα θεωρούνται περιπτώσεις ανωτέρας βίας)
- βλάβες/καταστροφές από σεισμούς και άλλα συναφή με το έργο ατυχήματα και ζημιολογία συμβάντα (δεν θα θεωρούνται περιπτώσεις ανωτέρας βίας).
- Όμοια θα παρέχεται ασφαλιστική κάλυψη για τα κάθε φύσης υλικά από την παραλαβή τους μέχρι την ενσωμάτωσή τους στο έργο.
- (3) Η ασφαλιστική κάλυψη είναι αποδεκτό να μην περιλαμβάνει ζημιές προκαλούμενες από τις αιτίες που θεμελιώνουν περιπτώσεις ανωτέρας βίας.
- (4) Στην ασφαλιστική σύμβαση θα περιλαμβάνεται όρος ότι οι ασφαλιστές παραιτούνται του δικαιώματος της υποασφάλισης.

(5) Επίσης με το ίδιο ασφαλιστήριο θα ασφαλιζονται «κατά παντός κινδύνου» και οι μόνιμες ή/και προσωρινές εργοταξιακές εγκαταστάσεις του Αναδόχου, καθώς επίσης και ο εν γένει μηχανικός εξοπλισμός, που θα χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή του έργου.

(6) Η διάρκεια της ασφάλισης αρχίζει με την υπογραφή της σύμβασης και λήγει με το πέρας της 15-μηνιαίας περιόδου υποχρεωτικής συντήρησης από τον Ανάδοχο. Για τους δέκα πέντε (15) μήνες της περιόδου συντήρησης θα καλύπτονται ζημιές κτλ. Στο έργο, των οποίων το αίτιο ανάγεται είτε στην περίοδο κατασκευής είτε προκαλούνται από τον ίδιο τον Ανάδοχο στα πλαίσια των συμβατικών εργασιών συντήρησης.

Ασφάλιση κατά σωματικών βλαβών και ζημιών ιδιοκτησίας (Ασφάλιση αστικής ευθύνης έναντι τρίτων)

(1) Με την ασφάλιση αυτή θα καλύπτεται η «αστική ευθύνη» του Αναδόχου έναντι τρίτων και οι ασφαλιστές υποχρεούνται να καταβάλουν αποζημιώσεις σε τρίτους για σωματικές βλάβες, ψυχική οδύνη, ηθική βλάβη και υλικές ζημιές σε πράγματα, ακίνητα και κινητά ή και ζώα, που προξενούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έργου και εξαιτίας των εργασιών κατασκευής, συντήρησης, επισκευής, αποκατάστασης ζημιών του έργου και διαφόρων άλλων ρυθμίσεων, οποτεδήποτε γίνονται αυτές, και εφόσον εκτελούνται στα πλαίσια των συμβατικών υποχρεώσεων του Αναδόχου. Θα καλύπτονται επίσης και ζημιές σε όμορες ιδιοκτησίες/εγκαταστάσεις.

(2) Η ευθύνη των ασφαλιστών θα αρχίζει με την υπογραφή της σύμβασης και λήγει με το πέρας της περιόδου υποχρεωτικής συντήρησης.

(3) Τα όρια αποζημίωσης από την ασφάλιση, σε ένα αυτοτελές ασφαλιστήριο αστικής ευθύνης έναντι τρίτων θα είναι, κατά περιστατικό, όπως ορίζεται παρακάτω:

-Για υλικές ζημιές θετικές ή αποθετικές σε πράγματα τρίτων, ανεξάρτητα από τον αριθμό των ζημιωθέντων τρίτων: 200.000 €

-Για σωματική βλάβη ή θάνατο τρίτων κατ' άτομο και ατύχημα: 350.000€

-Για σωματική βλάβη ή θάνατο τρίτων μετά από ομαδικό ατύχημα ανεξάρτητα από τον αριθμό των παθόντων: 800.000€

(4) Ο Ανάδοχος θα είναι ασφαλισμένος για την αστική ευθύνη έναντι τρίτων και κατά την περίοδο λειτουργίας και συντήρησης του έργου, με το ίδιο ως άνω ασφαλιστήριο ή με άλλο ανεξάρτητο, εκδιδόμενο πριν από την έναρξη της περιόδου λειτουργίας και συντήρησης και το οποίο θα υποβάλλεται εγκαίρως στον ΚΤΕ για έλεγχο. Στην περίπτωση της μη υποβολής και αποδοχής του, δεν θα επιτραπεί η έναρξη της λειτουργίας και συντήρησης του έργου.

(5) Το ανώτατο αθροιστικό όριο ευθύνης των ασφαλιστών ορίζεται για όλη τη διάρκεια της ασφάλειας σε 1.500.000 €. Ασφάλιση Κυρίου Μηχανικού Εξοπλισμού

(1) Με το ίδιο ως άνω ασφαλιστήριο «κατά παντός κινδύνου» θα καλύπτεται και ο βασικός ή εξειδικευμένος μηχανικός εξοπλισμός, ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή του έργου.

(2) Στο ασφαλιστήριο θα επισυνάπτεται η σχετική κατάσταση με τα χαρακτηριστικά και την ταυτότητα των αντίστοιχων μηχανημάτων. Η συγκεκριμένη ασφαλιστική κάλυψη θα παρέχεται για αξίες αντικατάστασης των μηχανημάτων με καινούργια, αντίστοιχου τύπου ή τουλάχιστον ίδιας δυναμικότητας.

(3) Ο μηχανικός εξοπλισμός θα είναι ασφαλισμένος έναντι οποιασδήποτε απώλειας ή ζημιάς (εξαιρουμένων των ιδίων εσωτερικής φύσης μηχανικών/ηλεκτρολογικών/ηλεκτρονικών κτλ. βλαβών), που οφείλονται ή προκαλούνται από ανωτέρα βία, ανθρώπινο λάθος ή/και τυχαία περιστατικά.

(4) Ο ανάδοχος δεν δικαιούται, για οποιαδήποτε περίπτωση, να διεκδικήσει από τον ΚΤΕ αποζημίωση για τυχόν ζημιά ή ολική απώλεια μηχανήματος κτλ. Ακόμη και για περίπτωση ανωτέρας βίας.

(5) Η ασφάλιση των μηχανημάτων θα καλύπτει και τη μετακίνηση, τη μεταφορά και τους τυχαίους ελιγμούς όλων των μηχανημάτων προς και από την περιοχή του έργου.

37.5 Ασφάλιση προσωπικού του Αναδόχου

(1) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να έχει ασφαλισμένο στο ΙΚΑ και στα λοιπά ταμεία όλο το προσωπικό, ημεδαπό και αλλοδαπό, που απασχολεί ο ίδιος ή οι υπεργολάβοι του, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία και τις οικείες περί ΙΚΑ διατάξεις.

(2) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει το έργο, το τεχνικό και υπαλληλικό προσωπικό του, ημεδαπό και αλλοδαπό, έναντι ατυχημάτων σε ασφαλιστικούς οργανισμούς ή εταιρίες, αναγνωρισμένες από το Κράτος και που λειτουργούν νόμιμα, εφόσον το προσωπικό αυτό δεν υπάγεται σε διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας περί ΙΚΑ. Η υποχρέωση αυτή ισχύει και για το κάθε φύσης προσωπικό που απασχολούν, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, οι υπεργολάβοι, προμηθευτές, σύμβουλοι και κάθε φύσης συνεργάτες του Αναδόχου.

(3) Ο ΚΤΕ δικαιούται να ελέγχει την τήρηση των όρων του παρόντος Άρθρου, ο δε Ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει στον ΚΤΕ όλα τα σχετικά στοιχεία για την πραγματοποίηση των υπόψη ελέγχων.

(4) Οι όροι των ανωτέρω παραγράφων ισχύουν από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας της περιόδου υποχρεωτικής συντήρησης.

37.6 Ειδικοί όροι που πρέπει να περιλαμβάνονται στο ασφαλιστήριο του έργου

Στο ενιαίο ασφαλιστήριο των καλύψεων της παραγράφου 32.4 της παρούσας θα περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι ακόλουθοι ειδικοί όροι:

(1) Στην έννοια της λέξης «Ασφαλιζόμενος» περιλαμβάνεται ο Ανάδοχος και το κάθε φύσης προσωπικό που απασχολεί με οποιαδήποτε συμβατική σχέση εργασίας με αυτόν στα πλαίσια του συγκεκριμένου έργου, καθώς επίσης και ο ΚΤΕ, η εκπροσωπούσα αυτόν Υπηρεσία και τα εντεταλμένα όργανά της, οι τυχόν Υπεργολάβοι και οι Μελετητές του έργου.

(2) Ο ΚΤΕ, οι εκπροσωπούσες αυτόν Υπηρεσίες και το εν γένει προσωπικό τους, οι σύμβουλοι του ΚΤΕ (ή/και των Υπηρεσιών του) και το προσωπικό τούτων θεωρούνται τρίτα πρόσωπα, σύμφωνα με τους όρους και τις εξαιρέσεις της ασφαλιστικής κάλυψης με την εφαρμογή του παραρτήματος «διασταυρούμενη ευθύνη αλληλίων» (crossliability), το οποίο καλύπτει την αστική ευθύνη ασφαλιζόμενων φορέων

(3) Η ασφαλιστική εταιρία θα υποχρεούται να αποκρούει οποιαδήποτε αγωγή εγείρεται τυχόν κατά:

-του Αναδόχου

-ή/και των υπεργολάβων, μελετητών και συμβούλων του

-ή/και του ΚΤΕ

-ή/και των εκπροσωπουσών τον ΚΤΕΥπηρεσιών ή/και των συμβούλων τους

-ή/και μέρους ή/και του συνόλου του προσωπικού των ανωτέρω με την αίτηση ευθύνης τους ή συνυπευθυνότητάς τους στη βλάβη ή ζημιά από πράξη ή παράλειψη των ανωτέρω, οι οποίοι καλύπτονται από το ασφαλιστήριο αστικής ευθύνης έναντι τρίτων, θα καταβάλει δε κάθε ποσό για βλάβη ή/και ζημιά που προκλήθηκε από πράξη ή παράλειψη των ανωτέρω. Ειδικότερα η ασφαλιστική εταιρεία θα καταβάλει κάθε ποσό εγγύησης για άρση τυχόν κατασχέσεων κτλ., που σχετίζονται με την αστική ευθύνη μέσα στα όρια των ποσών που αναφέρονται εκάστοτεως ανώτατα όρια ευθύνης των ασφαλιστών.

(4) Σε περίπτωση ολικής ή εκτεταμένης μερικής καταστροφής ή βλάβης του έργου, προκειμένου η ασφαλιστική εταιρεία να καταβάλει στον Ανάδοχο τη σχετική με τη ζημιά κτλ. Αποζημίωση, πρέπει να έχει λάβει προηγουμένως την έγγραφη για το σκοπό αυτό συγκατάθεση της Υπηρεσίας. Εφόσον η Υπηρεσία δεν παρέχει στην ασφαλιστική εταιρεία την εν λόγω συγκατάθεση, αυτόματα και χωρίς άλλες διατυπώσεις (ειδικές ή άλλου είδους εντολή ή εξουσιοδότηση από τον Ανάδοχο)η απαίτηση του Αναδόχου κατά της ασφαλιστικής εταιρείας για την καταβολή της αποζημίωσης εκχωρείται στην Υπηρεσία και η ασφαλιστική εταιρεία αποδέχεται από τούδε και υποχρεώνεται να καταβάλει τη σχετική αποζημίωση στην Υπηρεσία μετά από αίτηση της τελευταίας για το σκοπό αυτό. Η εκχώρηση της απαίτησης αυτής του Αναδόχου στην Υπηρεσία με κανένα τρόπο δεν τον απαλλάσσει από τις ευθύνες και υποχρεώσεις του, που απορρέουν από τη σύμβαση.

(5) Η ασφαλιστική εταιρία παραιτείται κάθε δικαιώματος ανταγωγής κατά του ΚΤΕ, της Υπηρεσίας, των εντεταλμένων οργάνων της, των συμβούλων της, των συνεργατών της και των υπαλλήλων τους σε περίπτωση που η βλάβη ή ζημιά οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη, όχι ηθελημένη, των ανωτέρω προσώπων.

(6) Το ασφαλιστήριο δεν μπορεί να ακυρωθεί, να τροποποιηθεί ή να λήξει χωρίς την έγγραφη, με συστημένη επιστολή, πριν από εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες, σχετική ειδοποίηση της ασφαλιστικής εταιρίας τόσο προς τον Ανάδοχο όσο και προς την Υπηρεσία.

(7) Με το ενιαίο ασφαλιστήριο των καλύψεων της παραγράφου 32.4, θα καλύπτεται και η ευθύνη της Υπηρεσίας ή/και των Συμβούλων της ή/και του προσωπικού των, που απορρέει από το Άρθρο 922 του Αστικού Κώδικα (Ευθύνη Προσθήσαντος).

Άρθρο 37: Υπεργολαβίες και Κατασκευαστικές Κοινοπραξίες

Η σύναψη μίσθωσης έργου μεταξύ του Αναδόχου και τρίτης εργοληπτικής Επιχείρησης μπορεί να γίνει σύμφωνα με το άρθρο 165 όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 81 του Ν. 4872/2021, 166 και 366 του Ν.4412/12 και των οριζόμενων στο άρθρο 25 της διακήρυξης.

Άρθρο 38: ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

Ως ανώτερα βία ορίζονται, περιοριστικά και όχι ενδεικτικά, οι κατωτέρω περιστάσεις που αποδεδειγμένα επηρεάζουν την ομαλή εξέλιξη των εργασιών:

i. πόλεμος, εχθροπραξίες, εισβολή εχθρικής δύναμης στη χώρα,

ii.ανταρτική δράση, επανάσταση, τρομοκρατική ενέργεια, στασίαση ή κατάλυση της συνταγματικής τάξης της χώρας, εμφύλιος πόλεμος,

iii.βίαιη διατάραξη της τάξης από πρόσωπα ξένα προς τον Ανάδοχο, τους υπεργολάβους του και το προσωπικό του, γενική απεργία εργαζομένων, γενική ανταπεργία εργοδοτών,

iv.ανεύρεση κεκρυμμένων πυρομαχικών, εκρηκτικών υλών ή ναρκών, ιονίζουσα ακτινοβολία ή μόλυνση ραδιενέργειας, εφόσον οι τελευταίες δεν οφείλονται σε πράξεις ή παραλείψεις του Αναδόχου, των υπεργολάβων του ή του προσωπικού του,

v.άλλες αιτίες, που δεν εξαιρούνται ρητά στα συμβατικά τεύχη, και που:

-δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη,

-δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν κατά την προσφορά και για τις οποίες συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 388 του Α.Κ.,

-δεν ήταν αντικειμενικά δυνατό να αποτραπούν ή να υπερνικηθούν μετά την επέλευσή τους με ενέργειες εκ μέρους ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη.

Άρθρο 40°

1. Ο Ανάδοχος του έργου υποχρεούται μέσα σε είκοσι (20) ημερολογιακές μέρες και πάντως πριν από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας στο έργο ή οποιασδήποτε επέμβασής του σε αυτό να παραδώσει στην Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία και σε τρία αντίτυπα βιβλιοδετημένο Λεύκωμα που να περιέχει τουλάχιστον σαράντα (40) φωτογραφίες (μεγέθους τουλάχιστον 10 εκ.χ15εκ.) χαρακτηριστικών θέσεων διέλευσης των δικτύων των αποκαταστάσεων και των ειδικών κατασκευών με ιδιαίτερη έμφαση στις κρίσιμες θέσεις του έργου όπως αυτές θα επισημανθούν από την επίβλεψη. Στο Λεύκωμα αυτό θα πρέπει να σημειώνεται δίπλα σε κάθε φωτογραφία η θέση και το αντικείμενο που απεικονίζονται σε αυτήν.

2. Εντελώς ανάλογα με τα στοιχεία της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να παραδώσει ο Ανάδοχος στην Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία και αμέσως μετά την περαίωση των εργασιών του έργου. Η εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής του Αναδόχου αποτελεί προϋπόθεση για την σύνταξη από την Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία της Βεβαίωσης περαίωσης του έργου.

Άρθρο 41°

1. Για το έργο του τίτλου:

α) Διευθύνουσα Υπηρεσία θα είναι η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ.

β) Προϊστάμενη Αρχή είναι: ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΗΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ.

2. Όπου στην παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων αναφέρεται ο όρος «Ανάδοχος» ή ο όρος «Ανάδοχος του έργου» εννοείται η Ανάδοχος του έργου Εργοληπτική Επιχείρηση.

Καρλόβασι, Ιανουάριος 2025

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ, Μάιος 2026

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε
Ο Προϊστάμενος
Δ/ΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ

Ο Συντάκτης

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
Μηχανολόγος Μηχανικός

ΑΝΘΗ ΕΙΡΗΝΗ ΚΟΥΚΟΥΡΑ
Πολιτικός Μηχανικός